

Регламент за изпълнението на
Финансовия механизъм на Европейското
икономическо пространство (ЕИП)
2014-2021 г.

Приет от Комитета на финансовия механизъм на ЕИП
съгласно чл. 10.5 от Протокол 38в към Споразумението за ЕИП на
8 септември 2016 г.

и потвърден от Постоянния комитет на държавите от ЕАСТ на
23 септември 2016 г., изм. на 09 декември 2021 г., на 29 април 2022 г. и на 02
февруари 2023 г.

Съдържание

Глава 1 Общи разпоредби.....	6
Член 1.1 Предмет	6
Член 1.2 Цели	6
Член 1.3 Принципи на изпълнение	6
Член 1.4 Принцип на сътрудничество	6
Член 1.5 Правна рамка	6
Член 1.6 Определения	7
Член 1.7 Видимост	9
Член 1.8 Финансов принос	9
Член 1.9 Разходи на държавите донори	9
Член 1.10 Разходи за управление, направени от държавата бенефициер	9
Член 1.11 Ресурси за резерва	10
Член 1.12 Изпълнение на специфични проекти, избрани в рамките на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г.	10
Глава 2 Стратегически подход.....	10
Член 2.1 Приоритетни сектори	10
Член 2.2 Финансиране за Програмни партньори от държава донор	10
Член 2.3 Финансиране за Международни партньорски организации	11
Член 2.4 Фонд за регионално сътрудничество	11
Член 2.5 Меморандум за разбирателство	11
Член 2.6 Стратегически доклад	11
Член 2.7 Годишна среща	12
Глава 3 Информация и комуникация	13
Член 3.1 Общи разпоредби	13
Член 3.2 Отговорности на Националното координационно звено	13
Член 3.3 Отговорности на Програмния оператор	13
Глава 4 Двустранни отношения	14
Член 4.1 Общи принципи	14
Член 4.2 Съвместен комитет за двустранни фондове	14
Член 4.3 Партньорски програми с партньор от държава донор	15
Член 4.4 Комитет по сътрудничество	15
Член 4.5 Партньорски проекти с партньори от държава донор	16
Член 4.6 Фонд за двустранните отношения	16
Член 4.7 Използване на фондовете за двустранни отношения на програмно ниво	17
Глава 5 Системи за управление и контрол	17

Член 5.1 Общи принципи на системите за управление и контрол	17
Член 5.2 Определяне на национални институции	17
Член 5.3 Национално координационно звено	18
Член 5.4 Сертифициращ орган	19
Член 5.5 Одитен орган	19
Член 5.6 Програмен оператор	20
Член 5.7 Създаване на системи за управление и контрол	22
Глава 6 Програми	23
Член 6.1 Подготовка на програми	23
Член 6.2 Идейна концепция	24
Член 6.3 Програмно споразумение	24
Член 6.4 Размери на грантовете и минимален размер на проектните грантове	25
Член 6.5 Избор на предварително определени проекти	26
Член 6.6 Схеми за малки грантове в рамките на програма	27
Член 6.7 Финансови инструменти	27
Член 6.8 Споразумение за изпълнение по програма	27
Член 6.9 Изменение на програми	29
Член 6.10 Скрининг от Европейската комисия	29
Член 6.11 Годишен доклад за програмата	29
Член 6.12 Заключителен доклад за програмата	30
Член 6.13 Програми, ръководени от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от държавите донори	30
Глава 7 Избор на проекти	31
Член 7.1 Начини на избор	31
Член 7.2 Допустимост на Организаторите на проекти и проектните партньори	31
Член 7.3 Покани за представяне на предложения	32
Член 7.4 Оценка на проекта и предоставяне на грантове	33
Член 7.5 Конфликт на интереси	33
Член 7.6 Договор по проекта	34
Член 7.7 Проектни партньори и партньорски споразумения	35
Глава 8 Допустимост на разходите	35
Член 8.1 Допустими разходи на програма	35
Член 8.2 Общи принципи на допустимостта на разходите	35
Член 8.3 Допустими преки разходи в проект	36
Член 8.4 Стандартни таблици на единичните разходи	37
Член 8.5 Непреки разходи в проекти (режийни)	38
Член 8.6 Закупуване на недвижим имот и земя	39

Член 8.7 Изключени разходи	40
Член 8.8 Допустими разходи съгласно фонда за двустранните отношения	40
Член 8.9 Стипендии и програми за мобилност	40
Член 8.10 Допустимост на разхода за управление, извършен от Програмен оператор	41
Член 8.11 Техническа помощ за държавата бенефициер	42
Член 8.12 Доказателство за разход	44
Член 8.13 Период на допустимост на разходите в проекти	45
Член 8.14 Устойчивост на проекти	45
Член 8.15 Обществени поръчки	45
Член 8.16 Държавна помощ	46
Глава 9 Финансово управление	46
Член 9.1 Общи правила за плащанията	46
Член 9.2 Авансови плащания	47
Член 9.3 Междинни плащания	47
Член 9.4 Плащане на окончателния остатък	48
Член 9.5 Прогноза за очакваните заявления за плащания	49
Член 9.6 Използване на еврото	49
Член 9.7 Лихва	49
Член 9.8 Прозрачност и наличност на документи	50
Глава 10 Оценки	50
Член 10.1 Отговорности на държавите бенефициери	50
Член 10.2 Роля на Комитета на финансовия механизъм	51
Глава 11 Външно наблюдение и одити	51
Член 11.1 Външно наблюдение	51
Член 11.2 Борд на одиторите на ЕАСТ	51
Член 11.3 Одити и проверки на място, организирани от Комитета на финансовия механизъм	51
Член 11.4 Достъп	52
Глава 12 Нередности	52
Член 12.1 Отговорности, свързани с нередностите	52
Член 12.2 Определение на нередностите	52
Член 12.3 Институции, които отговарят за докладването	52
Член 12.4 Регистър на нередностите	53
Член 12.5 Докладване на нередности	53
Член 12.6 Докладване на напредъка относно вече докладвани нередности	53
Член 12.7 Механизъм за оплаквания	54
Глава 13 Спиране на плащания, финансови корекции и възстановяване	54

Член 13.1 Спиране на плащания	54
Член 13.2 Финансови корекции	55
Член 13.3 Критерии за финансови корекции	56
Член 13.4 Процедура	56
Член 13.5 Възстановяване	57
Член 13.6 Общо спиране на плащания към държава бенефициер	57
Глава 14 Заключителни разпоредби.....	58
Член 14.1 Език	58
Член 14.2 Отговорност	58
Член 14.3 Приложимо право и юрисдикция	58
Член 14.4 Изменения	59
Член 14.5 Отказ	59
Член 14.6 Влизане в сила	59

АНЕКСИ

Анекс 1	Допустими приоритетни сектори и програмни области
Анекс 2	Образец на Меморандум за разбирателство
Анекс 3	Информационни и комуникационни изисквания
Анекс 4	Образец на Споразумение за двустранен фонд
Анекс 5	Образец на Програмна идейна концепция
Анекс 6	Образец на Програмно споразумение
Анекс 7	Образец на Споразумение за техническа помощ Образец на Бюджета за техническа помощ
Анекс 8	Образец на очаквани заявления за плащания
Анекс 9	Образец на доклад за нередности

Глава 1

Общи разпоредби

Член 1.1

Предмет

1. Този Регламент се прилага към изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и е приет в съответствие с член 10 от Протокол 38в към Споразумението за ЕИП.
2. Този Регламент предвижда основните правила относно Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. без с това да се засягат разпоредбите на Протокол 38в към Споразумението за ЕИП.

Член 1.2

Цели

Общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. са да допринесе за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейското икономическо пространство и да укрепи двустранните отношения между държавите донори и държавите бенефициери посредством финансова помощ по приоритетните сектори, посочени в параграф 1 от член 2.1.

Член 1.3

Принципи на изпълнение

1. Всички програми и дейности на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. се основават на общите ценности на уважение към човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, върховенство на закона и уважение към правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинства.
2. Всички програми и дейности на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. се подчиняват на принципите на добро управление; те следва да бъдат основани на участие и приобщаване, отчетност, прозрачност, съобразяване с очакванията, ефективност и ефикасност. Следва да има нулева толерантност към корупцията.
3. Всички програми и дейности на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. следва да съответстват на устойчивото развитие, дългосрочния икономически растеж, социалното сближаване и защитата на околната среда.
4. Всички програми и дейности на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. следват подхода на резултатност и управление на риска.

Член 1.4

Принцип на сътрудничество

Целите на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. се следват в рамките на тясно сътрудничество между държавите донори и държавите бенефициери.

Член 1.5

Правна рамка

1. Този Регламент се тълкува във връзка със следните документи, които заедно с този Регламент и анексите към него, съставляват правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.:
 - (а) Протокол 38в към Споразумението за ЕИП относно Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.;

- (б) Меморандума за разбирателство относно изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. (оттук нататък наричан „Меморандум за разбирателство“), сключен между държавите донори и държавата бенефициер;
 - (в) програмните споразумения; и
 - (г) насоки за изпълнение, приети от Комитета на финансовия механизъм след консултиране с държавите бенефициери.
2. Държавата бенефициер осигурява свеждането до минимум на всякакви допълнителни разпоредби, приложими към изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. Правната рамка, спомената в параграф 1, има приоритет пред такива разпоредби.

Член 1.6 **Определения**

За целите на този Регламент, следните термини имат дадените им тук значения:

- (а) „Одитен орган“: национален публичен орган, функционално независим от Националното координационно звено, Сертифициращия орган и Програмния оператор, определени от държавата бенефициер и отговорни за проверката на ефективното функциониране на системата за управление и контрол.
- (б) „Сертифициращ орган“: национална публична институция, функционално независима от Одитния орган и Програмния оператор, определена от държавата бенефициер да удостоверява финансова информация.
- (в) „Партньорски проект с партньор от държава донор“: проект, изпълняван в тясно сътрудничество с партньор по проекта с основно местоположение в една от Държавите донори.
- (г) „Програмен партньор от държава донор“: публична институция в държава донор, определена от Комитета на финансовия механизъм да консултира относно подготовката и/или изпълнението на програма, и/или да участва в изпълнението на програма.
- (д) „Държави донори“: Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.
- (е) „Комитет на финансовия механизъм на ЕИП“ (наричан по-долу „КФМ“): Комитетът, създаден от Постоянния комитет на държавите от ЕАСТ за управление на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.
- (ж) „Оценка“: системна, обективна и независима оценка на изработването, изпълнението и/или резултатите, постигнати в програми и проекти с цел определяне на относимост, ефективност на последователността и съгласуваността, ефикасност, въздействията и устойчивостта на финансовия принос.
- (з) „Офис на Финансовия механизъм“ (наричан по-долу ОФМ): офисът, който подпомага Комитета на финансовия механизъм при управлението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. Офисът на финансовия механизъм, който административно е част от Европейската асоциация за свободна търговия, отговаря за ежедневното изпълнение на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. от името на Комитета на финансовия механизъм и служи като звено за контакт.
- (и) „Международна партньорска организация“ (наричана по-долу МПО): международна организация или орган, или агенция към него, която/който участва в изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., определен от Комитета на финансовия механизъм.
- (й) „Орган по нередностите“: национална публична институция, определен от държавата бенефициер да отговаря за подготовката и подаването на доклади за нередности от името

на държавата бенефициер.

- (к) „Съвместен комитет за двустранни фондове”: комитет, създаден от държавата бенефициер за обсъждането на въпроси от двустранен интерес, вземането на решения относно използването на фонда за двустранните отношения и преглед на напредъка по изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. по отношение на постигането на целта за укрепване на двустранните отношения.
- (л) „Наблюдение”: наблюдението на изпълнението на програми и проекти, с цел да се осигури следването на договорените процедури, да се провери напредъка към договорените резултати и постижения и своевременното установяването на потенциални проблеми, така че да има възможност за коригиращо действие.
- (м) „Национално координационно звено”: национална публична институция, определена от държавата бенефициер да носи цялостната отговорност за постигане на целите на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и изпълнението на Меморандума за разбирателство.
- (н) „Неправителствена организация” (наричана по-долу НПО): неправителствена доброволческа организация, създадена като юридическо лице с нестопанска цел, независимо от местното, регионалното и централното управление, публични органи, политически партии и търговски организации. Религиозните институции и политическите партии не се смятат за неправителствени организации.
- (о) „Програма”: структура, която излага стратегия за развитие със съгласуван пакет от мерки, които да бъдат изпълнявани по време на проектите с подкрепата на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и насочени към постигане на договорените цели и резултати.
- (п) „Програмно споразумение”: споразумение между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено, което урежда изпълнението на конкретна програма.
- (р) „Програмен грант”: финансовият принос от държава донор към дадена програма.
- (с) „Програмен оператор”: публична или частна институция, търговска или нетърговска, както и неправителствени организации, която носи отговорност за подготовката и изпълнението на програма.
- (т) „Програмен партньор”: публична или частна институция, търговска или нетърговска, както и неправителствени организации, международни организации или техни агенции или органи, които активно участват и ефективно допринасят за изпълнението на програма.
- (у) „Проект”: икономически неделима поредица от работи, с които се изпълнява точна техническа функция и която е с ясно установими цели, свързани с програмата, в рамките на която попада. Проектът може да включва един или повече подпроекти. Проектите се избират от Програмния оператор без това да засяга член 6.5.
- (ф) „Проектен договор”: споразумение между Програмния оператор и Организатора на проекта, което урежда изпълнението на конкретен проект.
- (х) „Проектен грант”: грант, предоставен от Програмния оператор на Организатора на проект за изпълнението на проект.
- (ц) „Проектен партньор”: физическо лице или юридическо лице, което активно участва и ефективно допринася за изпълнението на проект. Това лице има обща икономическа или обществена цел с Организатора на проекта, която се осъществява чрез изпълнението на този проект.
- (ч) „Организатор на проекта”: физическо или юридическо лице, което отговаря за започването, подготовката и изпълнението на проект.
- (ш) „Социални партньори”: представители на организациите на работодателите и синдикатите.

Член 1.7

Видимост

Приносът на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. към общите цели, посочени в член 1.2, се представя на вниманието на обществеността в Европейското икономическо пространство. Всички субекти, ангажирани в изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., споделят отговорността за осъществяването на информационните и комуникационните дейности, в съответствие с принципа на пропорционалност, за да осигурят възможно най-широко разпространение на информация, да повишат осведомеността и да увеличат прозрачността на информацията за възможностите за финансиране, бенефициерите и постиженията.

Член 1.8

Финансов принос

1. В съответствие с член 2 от Протокол 38в, финансовият принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. е 1,548.1 милиона евро, който се предоставя за разпределяне на годишни траншове от 221.16 милиона евро за периода от 1 май 2014 г. до 30 април 2021 г., включително.
2. Годишните траншове за разпределяне се отнасят до средствата, които могат да бъдат предоставени по време на съответната година и след това за проекти, разходи по управление, техническа помощ и други разходи, свързани с изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Член 1.9

Разходи на държавите донори

1. Следните разходи на държавите донори се покриват от финансовия принос:
 - (а) разходите за функционирането на Офиса на Финансовия механизъм;
 - (б) разходите, свързани с функциите на Комитета на финансовия механизъм ;
 - (в) разходите за одити, извършени от или от името на Борда на одиторите на ЕАСТ;
 - (г) разходите, свързани с първоначалната оценка, наблюдението, оценката, отчитането и одитирането, извършвани от или от името на Комитета на финансовия механизъм;
 - (д) разходите, свързани с комуникационните дейности и събития;
 - (е) финансиране за Програмните партньори от държава донор, посочени в член 2.2;
 - (ж) финансиране за Международни партньорски организации, посочени в член 2.3;
 - (з) всякакви други разходи, за които е взето решение от Комитета на финансовия механизъм.
2. Разходите, посочени в параграф 1, са фиксирани на 7,5% от общата сума на финансовия принос.

Член 1.10

Разходи за управление, направени от държавата бенефициер

Общите административни разходи, понесени от държавата бенефициер във връзка с изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., не се покриват от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. Специфичните разходи, които са необходими, ясно установими и пряко и изключително свързани с управлението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., могат да бъдат покрити чрез техническа помощ. Допустимостта на тези разходи е посочена в член 8.11.

Член 1.11

Ресурси за резерва

Държавите донори и държавите бенефициери в Меморандума за разбирателство отделят резерв в размер на най-малко 5% от общото разпределение на държавата бенефициер. Не по-късно от 31 декември 2020 г., държавата бенефициер подава до Комитета на финансовия механизъм предложение за разпределението на резерва в рамката на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., или под формата на нова програма, или като допълнение към съществуваща програма или програми. Комитетът на финансовия механизъм взема решение за разпределянето на резерва в съответствие с член 6.3 или параграф 6 от член 6.9, според случая. Държавите донори могат да отменят изискването за резерв по този параграф.

Член 1.12

Изпълнение на специфични проекти, избрани в рамките на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г.

Държавите донори и държавите бенефициери могат да се договорят да отделят максимум 10% от общия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. за финансиране на изпълнението на специфични проекти, избрани в рамката на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г. Общата сума на такъв резерв и проектите, които да бъдат финансирани от него, следва да бъдат потвърдени в Меморандума за разбирателство. Правилата на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г. се прилагат към изпълнението на такива проекти и окончателната дата на допустимост е не по-късно от 30 април 2017 г.

Глава 2

Стратегически подход

Член 2.1

Приоритетни сектори

1. С оглед постигане на целите, посочени в член 1.2, финансовият принос се предоставя за следните приоритетни сектори:

- (а) иновации, научни изследвания, образование и конкурентоспособност;
- (б) социално включване, заетост на младите хора и намаляване на бедността;
- (в) околна среда, енергетика, изменението на климата и нисковъглеродна икономика;
- (г) култура, гражданско общество, добро управление, основни права и свободи; и
- (д) правосъдие и вътрешни работи.

2. За да се осигури ефективно и целенасочено използване на финансовия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., неговото изпълнение е в съответствие с Анекс 1.

Член 2.2

Финансиране за Програмни партньори от държава донор

Предоставя се финансиране за участието на Програмни партньори от държава донор в изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. Офисът на Финансовия механизъм управлява финансирането.

Член 2.3

Финансиране за Международни партньорски организации

Предоставя се финансиране за участието на Международни партньорски организации при изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. Офисът на Финансовия механизъм управлява финансирането.

Член 2.4

Фонд за регионално сътрудничество

Глобалният фонд за регионално сътрудничество, посочен в Протокол 38в, се управлява от Офиса на Финансовия механизъм в съответствие с правилата, приети от Комитета на финансовия механизъм.

Член 2.5

Меморандум за разбирателство

1. С цел да се осигури ефективно и целенасочено изпълнение, държавите донори сключват Меморандум за разбирателство с всяка държава бенефициер.

2. Меморандумът за разбирателство установява рамка за сътрудничество и съдържа следните елементи:

(а) определяне на националните институции, включени в изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., и установяване на техните функции в националните структури за управление и контрол (Анекс А към Меморандума за разбирателство).

(б) рамка за изпълнение (Анекс Б към Меморандума за разбирателство), която се състои от следните финансови и съдържателни параметри:

- (i) списък с договорени програми, финансов принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и от държавата бенефициер;
- (ii) определяне на програми, тяхната цел, основния им фокус в зависимост от случая, размера на гранта и размера на съфинансирането по програми, двустранните амбиции, както и специфични съображения, свързани с целеви групи, географски области или други въпроси;
- (iii) определяне на програмни оператори в зависимост от случая;
- (iv) определяне на програмни партньори от държава донор в зависимост от случая;
- (v) определяне на Международни партньорски организации в зависимост от случая;
- (vi) определяне на предварително определени проекти, които да бъдат включени в съответните програми.

3. Анекси А и Б могат да бъдат променяни чрез размяна на писма между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено.

4. Разпоредбите на Меморандума за разбирателство се тълкуват по начин, съгласуван с този Регламент.

5. В Анекс 2 е предоставен образец на Меморандум за разбирателство.

Член 2.6

Стратегически доклад

1. Националното координационно звено представя на Комитета на финансовия механизъм годишен стратегически доклад за изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г., който обхваща всички програми и двустранни дейности, изпълнени в държавата бенефициер, с изключение на програми, управлявани от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или институции на държавите донори в съответствие с член 6.13. Стратегическият доклад формира основа за обсъждания на годишната среща и подлежи на одобрение от Комитета на финансовия механизъм.
2. Стратегическият доклад следва образаца, предоставен от Комитета на финансовия механизъм и предоставя оценка на приноса на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. по отношение на постигането на двете общи цели, описани в член 1.2, информация за това как общите ценности, посочени в член 1.3, са отразени в програмите, основните тенденции, които може да са засегнали контекста, в който се изпълняват програмите, и обобщение на основните рискове и предприетите смекчаващи мерки за справяне с тези рискове.
3. Стратегическият доклад се изготвя на английски език и се представя на Комитета на финансовия механизъм най-малко два месеца преди провеждането на годишната среща, освен ако не бъде договорено друго. Комитетът на финансовия механизъм може да поиска допълнителна информация, когато представеният доклад е непълен или неясен. Националното координационно звено предоставя изискваната информация в срок от един месец и редактира доклада, където е подходящо.
4. Окончателният стратегически доклад се предоставя в срок от шест месеца от предоставянето на последния окончателен програмен доклад, но не по-късно от 31 август 2025 г.
5. Одобреният Стратегически доклад се публикува на интернет страницата на Националното координационно звено в срок от един месец от одобрението на Комитета на финансовия механизъм.

Член 2.7

Годишна среща

1. Между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено се провежда годишна среща. Националното координационно звено отговаря за организирането на срещата и, когато е подходящо, организира посещения на място.
2. Чрез дерогация от параграф 1, Комитетът на финансовия механизъм и Националното координационно звено могат да се договорят да не организират годишна среща.
3. Годишната среща дава възможност на Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено да проверят напредъка, постигнат през предходните отчетни периоди, и да се договорят за мерките, които е необходимо да бъдат предприети. Годишната среща предоставя форум за обсъждане на въпроси от двустранен интерес.
4. Датата на годишната среща се договаря от Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено най-малко четири месеца преди срещата.
5. Представителите на Одитния орган, Сертифициращия орган, Програмните оператори, Програмните партньори и членовете на Съвместния комитет за двустранни фондове, могат да бъдат поканени да присъстват на срещата.
6. Националното координационно звено отговаря за подготовката на проекта за дневния ред, който следва да отразява основните въпроси, посочени в Стратегическия доклад. Окончателният вариант на дневния ред се договаря между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено най-малко една седмица преди срещата.
7. Решенията, приети на годишната среща, се посочват в договорения протокол. Националното координационно звено отговаря за изготвянето на протокола от срещата, като обобщава

основните точки и точките за действие, обсъждани на срещата и следващи структурата на дневния ред. Този протокол е ориентиран към решенията, последващите действия и задачите.

8. Протоколът се публикува на интернет страницата на Националното координационно звено в срок от един месец от договарянето между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено на окончателния му вариант.

Глава 3 **Информация и комуникация**

Член 3.1 **Общи разпоредби**

1. Държавите бенефициери, Програмните оператори, Организаторите на проекти и институциите, действащи като партньори в подготовката и/или изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., широко и ефективно разпространяват сред обществеността информация относно Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., неговите програми и проекти, като използват методи и инструменти за комуникация на подходящото ниво.
2. Информационните и комуникационни мерки се изпълняват в съответствие с този регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

Член 3.2 **Отговорности на Националното координационно звено**

1. Националното координационно звено предоставя информация на обществеността относно съществуването в държавата бенефициер на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., неговите цели, изпълнение и цялостното му въздействие, както и, наред с другото, относно сътрудничеството с институциите от държавите донори. Тази информация се предоставя в съответствие с информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.
2. Националното координационно звено извършва най-малко следното:
 - (а) изготвя и прилага комуникационна стратегия за Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.;
 - (б) организира най-малко три основни информационни дейности относно изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021;
 - (в) създава интернет сайт, предназначен за Финансовия механизъм на ЕИП и Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 на езика(ците) на държавата бенефициер и на английски език; и
 - (г) определя едно лице, което да отговаря за информацията и комуникацията, което координира изпълнението на информационните и комуникационните дейности в държавата бенефициер. Това лице подпомага и действа като координатор за информационните и комуникационни дейности на Програмните оператори.
3. Националното координационно звено осигурява изпълнение от Програмните оператори на техните информационни и комуникационни задължения в съответствие с този регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.
4. Националното координационно звено осигурява всички институции, които участват в подготовката и/или изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в държавата бенефициер, да допринасят по подходящ начин за разпространението на информацията, посочена в параграф 1.

Член 3.3

Отговорности на Програмния оператор

1. Програмният оператор спазва информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3. Той предоставя информация на обществеността за съществуването, целите, изпълнението и постиженията на програмата, както и наред с останалото, за сътрудничеството с институциите от Държавата донор.
2. Програмният оператор извършва най-малко следното:
 - (а) изготвя и прилага комуникационен план за програмата;
 - (б) организира най-малко две основни информационни дейности относно напредъка по програмата и нейните проекти; и
 - (в) създава нарочен интернет сайт или страница в рамките на програмата на езика(ците) на държавата бенефициер и на английски език.
3. Програмният оператор осигурява изпълнение от Организаторите на проекти и техните партньори на информационните и комуникационните им задължения в съответствие с този регламент и информационните и комуникационни изисквания в Анекс 3.

Глава 4

Двустранни отношения

Член 4.1

Общи принципи

1. С цел да се допринесе за общата цел за укрепване на отношенията между държавите донори и държавите бенефициери, подготовката и изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. се извършва в партньорство, когато е подходящо.
2. Партньорството може, наред с другото, да приеме формата на Партньорски програми и/или проекти с партньор от държава донор.
3. Отношенията между държавите донори и държавите бенефициери се укрепват и чрез изпълнението на дейности, насочени към увеличено стратегическо сътрудничество, нетуъркинг и обмен на знания между институции в държавите донори и в държавите бенефициери, и чрез други съвместни инициативи отвъд програмите, насочени към укрепване на отношенията между държавите донори и държавите бенефициери.

Член 4.2

Съвместен комитет за двустранни фондове

1. Националното координационно звено създава Съвместен комитет за двустранни фондове възможно най-скоро след подписването на Меморандума за разбирателство. Неговите задачи, наред с другото, включват:
 - (а) обсъждане на въпроси от двустранен интерес, определяне на инициативи и преглед на цялостния напредък към постигане на целта за укрепване на двустранните отношения;
 - (б) приемане на Работния план за фонда за двустранните отношения, който се обсъжда на годишната среща; и
 - (в) определяне и разпределяне на двустранните фондове към програми от двустранен интерес.
2. Всякакви коментари по Работния план, направени на годишната среща, се вземат предвид от Съвместния комитет за двустранни фондове.
3. Съвместният комитет за двустранни фондове се председателства от Националното координационно звено и се състои от представители от Държавите донори и на Държавите

бенефициери, включително на съответно министерство на външните работи.

4. Съвместният комитет за двустранни фондове се събира най-малко веднъж годишно, преди годишната среща.

5. Съставът, ролята и функционирането на Съвместния комитет за двустранни фондове се определя допълнително в Споразумението за двустранния фонд между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено. Образец на Споразумението за двустранния фонд е предоставен в Анекс 4.

6. Националното координационно звено в срок от два месеца от последния подпис на Меморандума за разбирателство предоставя на Комитета на финансовия механизъм предложение за състава, ролята и функционирането на Съвместния комитет за двустранни фондове. Ако държавата бенефициер получи подкрепа и по Финансовия механизъм на ЕИП и по Норвежкия финансов механизъм, двата месеца се броят от датата на последния подпис на Меморандума за сътрудничество, който е подписан последен.

Член 4.3

Партньорски програми с партньор от държава донор

1. Целта на партньорските програми с партньор от държава донор е да улеснят нетуъркинг, обмена, споделянето и пренасянето на знания, технологии и добри практики между публични институции в държавите донори и държавите бенефициери.

2. Държавите донори определят чрез Меморандума за разбирателство един или повече Програмни партньори от държава донор за всяка програма, определени съгласно член 2, буква б), точка (iv) от член 2.5. Програмни партньори от държава донор могат да бъдат договорени и от Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено чрез обмен на писма.

3. Програмният(те) партньор(и) от държава донор се канят за консултиране по подготовката и изпълнението на Партньорска програма с партньор от държава донор.

Член 4.4

Комитет по сътрудничество

1. Програмният оператор на Партньорска програма с партньор от държава донор или програма, изпълнявана в сътрудничество с Международна партньорска организация, създават комитет за сътрудничество, който се състои от представители на Програмния оператор и представители от Програмния(ите) партньор(и) от държавата донор и/или от Международната партньорска организация(и), според случая. Комитетът по сътрудничество се създава възможно най-скоро след определянето на Програмния оператор и предоставя консултиране по подготовката и изпълнението на програмата. Комитетите за сътрудничество се председателстват от представител на Програмния оператор. Представителите на Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено се канят да участват като наблюдатели.

2. Всички документи, представени на и изготвени от Комитета по сътрудничество, са на английски език. Срещите на Комитета се провеждат на английски език.

3. Задачите на Комитета по сътрудничество включват:

(а) консултиране по консултациите със заинтересовани страни;

(б) консултиране по подготовката на идейна концепция;

(в) консултиране по двустранните дейности и възможните партньори по проекти в държавите донори, според случая;

- (г) консултиране по критериите за подбор и текстовете на поканата(ите) за представяне на проектни предложения;
 - (д) преглед на напредъка по отношение на постигането на резултата(ите), постиженията и целта на програмата;
 - (е) прегледа на напредъка по отношение на укрепването на двустранните отношения, според случая;
 - (ж) проверка на резултатите от изпълнението на програмата;
 - (з) преглед на проектите на годишни програмни доклади;
 - (и) консултиране на Програмния оператор за всякакви изменения на програмата, които засягат постигането на очаквания резултат(и) и цел; и
 - (й) консултиране по използването на фондове за двустранните отношения, където е относимо.
4. Комитетът по сътрудничество изготвя протоколи от срещите си на английски език.

Член 4.5

Партньорски проекти с партньори от държава донор

Проекти могат да бъдат подготвяни и изпълнявани в сътрудничество с едно или повече юридически лица в държавите донори. Като се позовава на целите на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., свързани с двустранните отношения, Програмният оператор насърчава и подпомага създаването на такива партньорства.

Член 4.6

Фонд за двустранните отношения

1. Държавата бенефициеротделя най-малко 2% от общото разпределение на държавата бенефициер за фонд за укрепване на двустранните отношения между държавите донори и държавите бенефициери. Размерът се определя в Меморандума за разбирателство. Допустимостта на разходите, които да бъдат покрити от фонда по този параграф, е подробно описана в член 8.8.
2. Националното координационно звено отговаря за използването на фондовете, споменати в параграф 1, и докладва за използването им в Стратегическия доклад. Първата дата на допустимост за получаване на подкрепа по този член е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство със съответната държава бенефициер. Ако по този член се получава подкрепа и по Финансовия механизъм на ЕИП и по Норвежкия финансов механизъм, първата дата на допустимост е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство, който е подписан първи. Окончателната дата на допустимост за получаване на подкрепа по този член е 30 април 2025 г.
3. Плащанията от фондовете за двустранни отношения са под формата на авансово плащане, междинни плащания и плащане на окончателния остатък и се извършват в съответствие с членове 9.2, 9.3 и 9.4. Авансовото плащане се извършва при подписване на Споразумението за двустранния фонд. В изключителни случаи, извънредни авансови плащания могат да бъдат направени преди подписването на Споразумението за двустранния фонд.
4. За целите на покриване на разходите от дейностите, посочени в член 8.8, по време на развиването на програми, Комитетът на финансовия механизъм може да направи авансово плащане директно до Програмните оператори в размер на не повече от 50,000 евро. Такова плащане се извършва при договореност с Националното координационно звено, като се следва указанието на Програмния оператор.

5. В изключителни случаи, Комитетът на финансовия механизъм може при договореност с Националното координационно звено да реши да направи плащания от фонда за двустранните отношения директно до крайния получател. Националното координационно звено се уведомява своевременно за извършването на такива плащания. Плащанията от Комитета на финансовия механизъм съгласно този параграф не засягат отговорностите на Държавата бенефициер за управлението и отчитането на фондовете за двустранни отношения.

Член 4.7

Използване на фондовете за двустранни отношения на програмно ниво

Националното координационно звено осигурява, в зависимост от случая, наличността и навременното изплащане на фондовете за двустранни отношения по искане на Програмните оператори.

Глава 5

Системи за управление и контрол

Член 5.1

Общи принципи на системите за управление и контрол

1. Държавата бенефициер отговаря за управлението и контрола на програмите. Системите за управление и контрол, създадени от държавата бенефициер за Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., осигуряват зачитане на принципите на отчетност, икономичност, ефикасност и ефективност.
2. Системите за управление и контрол осигуряват:
 - (а) определяне на функциите на институциите, ангажирани в управлението и контрола и разпределянето на функции в рамките на всяка институция;
 - (б) спазване на принципите на разделение на функциите между и в рамките на тези институции;
 - (в) процедури за осигуряване на точността и редовността на разходите;
 - (г) надеждни системи за отчитане, наблюдение и финансово отчитане в компютризирана форма;
 - (д) система за отчитане и наблюдение, когато отговорната институция възлага изпълнението на задачи на друга институция;
 - (е) мерки за одитиране на функционирането на системите;
 - (ж) системи и процедури за осигуряване на подходяща одитна следа; и
 - (з) процедури за отчитане и наблюдение на нередности и за възстановяване на недължимо платени суми.
3. Държавата бенефициер спазва изискванията, определени от Комитета на финансовия механизъм, за електронно подаване на информация.

Член 5.2

Определяне на национални институции

1. Държавата бенефициер определя в Меморандума за разбирателство следните институции за изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.:
 - (а) Национално координационно звено;
 - (б) Сертифициращ орган;
 - (в) Одитен орган; и

(г) Орган по нередностите.

2. Държавите донори и държавата бенефициер могат да решат в Меморандума за разбирателство, че Националното координационно звено, в допълнение към задачите, посочени в член 5.3, поема задачите и на Сертифициращия орган по член 5.4. Независимо от това, тези договорености следва да осигуряват подходящото функционално разделение на задачите, свързани с плащания от други задачи в рамките на Националното координационно звено. Ако бъдат направени такива договорености, Националното координационно звено не следва да бъде определяно да действа като Орган по нередностите и параграф 4 не се прилага.

3. Без с това да се засягат членове 2.5 и 6.13, Националното координационно звено чрез консултации с Комитета на финансовия механизъм определя Програмен оператор за всяка програма. Програмният оператор следва да има силни връзки със сектора, към който спада програмата. За програми по програмна област „Гражданско общество” Програмният оператор е независим от националните, регионалните и местните органи на управление. В случай че не е постижимо Програмният оператор да е независим, Комитетът на финансовия механизъм може в изключителни случаи да отмени това изискване, но само до необходимата степен.

4. В изключителни случаи Комитетът на финансовия механизъм може да одобри Националното координационно звено да поеме ролята на Програмен оператор за една или повече програми.

5. Ако Националното координационно звено поеме ролята на Програмен оператор, Националното координационно звено не следва да се определя като Орган по нередностите.

Член 5.3 **Национално координационно звено**

1. Националното координационно звено носи цялостната отговорност да се осигури програмите да допринасят за целите на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., както и да се осигури изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в държавата бенефициер да бъде в съответствие с член 1.3. То служи като звено за контакт, отговаря и се отчита за изпълнението на Меморандума за разбирателство.

2. Националното координационно звено представлява държавата бенефициер в отношенията ѝ с Комитета на финансовия механизъм относно изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в държавата бенефициер.

3. Националното координационно звено осигурява изпълнението на програмите в съответствие с правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и наблюдава напредъка и качеството на тяхното изпълнение. За тази цел Националното координационно звено непрекъснато и по структуриран начин оценява рисковете пред изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и може да предприема действието, което смята за необходимо и съвместимо с този Регламент, включително да удостовери качеството и съдържанието на всякакви документи, предоставени на Комитета на финансовия механизъм чрез Националното координационно звено, и изисква необходимата промяна на тези документи. Националното координационно звено предприема всякакви необходими стъпки, за да гарантира, че Програмните оператори са напълно наясно с техните отговорности по правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

4. Националното координационно звено извършва редовно наблюдение на програмите по отношение на напредъка им спрямо резултата (ите), постиженията и целта(ите) на програмата в съответствие с договорените показатели и финансовите изисквания, определени за програмата. Резултатите от наблюдението се отчитат в Стратегическия доклад.

5. Ролята на Националното координационно звено може да бъде допълнително определена в Меморандума за разбирателство.

Член 5.4

Сертифициращ орган

1. Сертифициращият орган отговаря в частност за:

- (a) подаването до Комитета на финансовия механизъм на заверените междинни финансови отчети и окончателните програмни доклади, посочени съответно в членове 9.3 и 6.12, които удостоверяват, че:
 - (i) обобщението на допустимите разходи, подадени от Програмния оператор, е в пълно съответствие с подкрепящите документи;
 - (ii) подкрепящите документи са проучени и е установено, че са истински, точни и правилни;
 - (iii) обобщението на допустимите разходи се основава на подлежащо на проверка счетоводство, което е в съответствие с общоприетите счетоводни принципи и методи;
 - (iv) обобщението на допустимите разходи попада в рамките на допустимите разходи по този Регламент;
 - (v) обобщението на разходите е извършено като част от изпълнението на Програмата в съответствие с програмното споразумение;
 - (vi) съществуват достатъчно одитни следи; и
 - (vii) съфинансирането, за което е поет ангажимент по програмата, е платено.
- (б) подаването до Комитета на финансовия механизъм на прогноза за очакваните заявления за плащания, както е посочено в член 9.5;
- (в) деклариране пред Комитета на финансовия механизъм на всякакви получени лихви, както е посочено в член 9.7;
- (г) вземането предвид за целите на сертифициране на резултатите от всички одити, извършвани от или под контрола на Одитния орган;
- (д) поддържането на счетоводни записи в електронна форма на разходите, декларирани пред Комитета на финансовия механизъм;
- (е) осигуряване на фондовете, които са предоставени на Програмните оператори съгласно параграф 2 от член 9.1; и
- (ж) гарантира, че възстановените суми и сумите, изтеглени след отмяната на целия или част от финансовия принос за програма или проект, се възстановяват на Комитета на финансовия механизъм преди закриването на програмата.

2. При условията на разпоредба в противен смисъл от националното право на държавата бенефициер, Сертифициращият орган осигурява установяването и поддържането на отделна лихвоносна банкова сметка, предназначена за Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Член 5.5

Одитен орган

1. Одитният орган отговаря в частност за:

- (a) осигуряване на извършването на одити, които да удостоверят ефективното функциониране на системата за управление и контрол на ниво държава бенефициер;
- (б) осигуряване на извършването на най-малко един одит по всяка програма, за да се удостовери ефективното функциониране на системата му за управление и контрол;
- (в) осигуряване на извършването на одити по проекти въз основа на подходящ образец за

удостоверяване на декларираните разходи;

(г) подготвянето на одитна стратегия в рамките на девет месеца от одобрението на последната програма. Одитната стратегия може да обхваща повече от една програма. Одитната стратегия представя одитната методология, методът за вземане на извадки за одити по проекти и ориентираното планиране на одити, така че да се осигури равномерно разпределение на одитите във времето през програмния период. Одитната стратегия се актуализира ежегодно както е подходящо. Одитният орган предоставя одитната стратегия на Комитета на финансовия механизъм на английски език при поискване, в рамките на един месец. Комитетът на финансовия механизъм може да дава коментари;

(д) до 15 февруари всяка година от 2019 г. до 2025 г.:

(i) предоставяне на Комитета на финансовия механизъм на годишен одитен доклад, който представя констатациите от извършените одити по време на предходния 12-месечен период, завършващ на 31 декември на въпросната година в съответствие с одитната стратегия по програмата, и който отчита пропуски, установени в системите за управление и контрол. Първият доклад, който се предоставя до 15 февруари 2019 г., обхваща периода до 31 декември 2018 г. Информацията относно одитите, извършени след 1 януари 2025 г., се включва в окончателния одитен доклад, който подкрепя декларацията за приключване, посочена в буква е);

(ii) изготвяне на становище до Комитета на финансовия механизъм, въз основа на контрола и одитите, които са били извършени на негова отговорност, за това дали системите за управление и контрол функционират ефективно, така че да предоставят разумно уверение, че отчетите за реалните направени разходи, представени на Комитета на финансовия механизъм, са точни, и – в резултат на това – разумно уверение, че трансакциите в основата на разходите са законни и редовни;

(е) представяне на Комитета на финансовия механизъм най-късно до 31 декември 2025 г. на декларация за приключване, която оценява валидността на заявлението за плащане на окончателния остатък, искан в окончателния програмен доклад.

2. Когато Одитният орган избере да не извършва одитите съгласно параграф 1, букви а) до в), той назначава независим и сертифициран одитор да изпълни тези задачи.

3. Одитният орган осигурява съответствие на одита с международно приетите счетоводни стандарти.

4. За целите на буква в) от параграф 1, декларираните разходи се одитират въз основа на представителна извадка – образец, и като общо правило, въз основа на статистически методи за вземане на извадки.

В такива случаи, размерът на извадката следва да е достатъчен, за да даде възможност на Одитния орган да изготви валидно одитно становище в съответствие с буква д) от параграф 1.

В надлежно оправдани случаи, въз основа на професионалната преценка на Одитния орган може да се използва нестатистически метод за вземане на извадки, в съответствие с международно приетите одитни стандарти, както и във всеки случай, когато броят на проектите за година е недостатъчен, за да позволи използването на статистически метод.

Нестатистическият метод за вземане на извадки следва да обхваща най-малко 10% от проектите, за които са декларирани разходи през дадена година, и най-малко 15% от разходите, декларирани през дадена година.

Член 5.6

Програмен оператор

1. Програмният оператор отговаря за подготовката и изпълнението на програмата в съответствие

с принципите, описани в член 1.3 и в частност за:

- (а) осигуряване на това проектите да допринасят за цялостните цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и специфичния(те) резултат(и), постижения и цел(и) по програмите и да са съобразени с този Регламент, програмното споразумение, както и приложимото национално право и правото на Европейския съюз на всички етапи на изпълнение;
- (б) осигуряване на подходящото ниво на експертиза за изготвяне на програмата и разработването на рамката с резултатите;
- (в) събиране на заявления, избор на проекти, които да бъдат финансирани, и подписване на договори за проекти за всеки проект;
- (г) подпомагане на двустранното сътрудничество, когато е относимо;
- (д) удостоверяване, че разходите, декларирани от Организаторите на проекта, са действително понесени, и са съобразени с този Регламент, програмното споразумение, както и приложимото национално право и право на Европейския съюз;
- (е) осигуряване на плащанията по проектния грант да бъдат извършвани своевременно;
- (ж) осигуряване на качество на изпълнението на програмата и проверка на постиженията по проекта, и на напредъка по проекта по отношение на очакваните постижения по програмата, наред с другото, чрез наблюдение, включително когато е подходящо, чрез проверка на място на проектите, извършвана въз основа на извадка;
- (з) оценяване на рисковете пред ефективното изпълнение на програмата и нейните резултати и предприемане на подходящо действие;
- (и) провеждане на годишно наблюдение на извадка от проекти, избрани въз основа на оценка на риска и включващи произволни извадки;
- (й) осигуряване на използването на финансовия принос изключително за целта на програмата и проектите по нея и в съответствие с програмното споразумение и осигуряване на използването на всички активи, които съставляват част от програмата, само за целите, предвидени в програмното споразумение;
- (к) осигуряване на система за записване и съхранение в компютризирана форма на счетоводни записи за всеки проект по програмата, както и събиране на данните за изпълнението, необходими за финансовото управление, отчитане, наблюдение, проверки, одити и оценки;
- (л) установяване на организационна структура на Програмния оператор, която осигурява независимост и функционално отделяне на звеното, което отговаря за удостоверяването на направените разходи и одобряването на плащания, от други звена, отговорни за изпълнението на програмата;
- (м) при условията на разпоредби в противен смисъл в националното право на държавата бенефициер, установяване и поддържане на отделна лихвоносна сметка, предназначена за фондовете, насочени към повторно предоставяне на субсидии;
- (н) осигуряване на поддържането от Организаторите на проекти или на отделна счетоводна система, или на подходящ счетоводен кодекс за всички трансакции, свързани с проекта, без с това да се засягат националните счетоводни правила;
- (о) осигуряване на прозрачност и наличност на документи в съответствие с изискванията на член 9.8;
- (п) осигуряване на получаването от Сертифициращия орган на цялата необходима информация за процедурите и проверките, извършвани във връзка с разходите за целите на сертифицирането;
- (р) изготвяне и подаване на междинните финансови отчети, годишния програмен доклад,

окончателния програмен доклад, и отчетите за начислените лихви в съответствие с членове 6.11, 6.12, 9.3, 9.4 и 9.7;

- (с) подаване до Сертифициращия орган на прогноза за очакваните заявления за плащания, необходими на Сертифициращ орган за изпълнението на задълженията му в съответствие с член 9.5;
- (т) осигуряване на въвеждането на специфични за проектите статистически данни за поддържане на базата данни за отчитане;
- (у) осигуряване на предоставяне на Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено, при поискване и в разумен срок, на всички документи и информация, свързани с изпълнението на програмата и проектите по нея;
- (ф) осигуряване на това Организаторите на проекти да бъдат изцяло отдадени и да имат способността да изпълняват проектите си;
- (х) осигуряване на предприемането на всички необходими и подходящи мерки за предотвратяване, установяване и свеждане до нула на всякакви случаи на подозирани или действителни нередности, своевременното им разследване и ефективното и надлежното им отчитане и отстраняване, включително извършването на всякакви финансови корекции, които може да са подходящи;
- (ц) осигуряване на спазването на цялото законодателство на Европейския съюз, националното и местното законодателство (включително, но не само, на законодателството в областта на околната среда, обществените поръчки и държавната помощ);
- (ч) спазване на всякакви други задължения, договорени в програмното споразумение.

2. Проверките, които следва да бъдат извършвани от Програмния оператор, обхващат административни, финансови, технически и материални аспекти на проектите, както е подходящо, в съответствие с принципа за пропорционалност.

Проверките включват следните процедури:

- (i) административни проверки по отношение на направените разходи, отчетени от Организаторите на проекта;
- (ii) проверки на място по проектите.

Проверките на доказателствата за разходи, свързани с административните проверки по точка (i) и проверките на място по точка (ii) може да бъдат извършвани на основата на извадки. Програмният оператор пази всички записи, които описват и оправдават метода на вземане на извадки и идентифицират проекта или трансакциите, избрани за проверка.

Програмният оператор определя размера на извадката с цел да получи разумна увереност по отношение на законността и редовността на основните трансакции, като има предвид нивото на риск, определено от Програмния оператор, за вида на Организаторите на проекта, засегнатите проекти и одитите от Одитния орган.

Програмният оператор установява писмени стандарти и процедури за извършването на проверки и пази записи за всяка проверка, които посочват извършената работа, датата и резултатите от проверката, и мерките, предприети по отношение на установените нередности.

3. Програмният оператор спазва изискванията, определени от Комитета на финансовия механизъм за електронно предоставяне на информация.

Член 5.7

Създаване на системи за управление и контрол

1. В рамките на шест месеца от датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство

Националното координационно звено представя на Комитета на финансовия механизъм подробно описание на системите за управление и контрол, като обхваща в частност организацията и процедурите на:

- (а) Националното координационно звено, Сертифициращият орган и всякакви други национални институции, които участват в изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. съгласно Меморандума за разбирателство;
- (б) Одитният орган и всякакви други институции, които извършват одити под негов контрол.

2. В рамките на шест месеца от одобрението на програмата от Комитета на финансовия механизъм, Програмният оператор подава за одобрение на Националното координационно звено подробно описание на системите за управление и контрол на Програмния оператор, като обхваща в частност:

- (а) системите за проверка, одит и наблюдение;
- (б) системата за предотвратяване, смекчаване, установяване, докладване и отстраняване на нередности; и
- (в) системата, установена за поддържане на одитна следа за всички подкрепяни дейности.

Националното координационно звено информира Комитета на финансовия механизъм за одобрението на описанието на системите за управление и контрол на Програмния оператор в рамките на три месеца от подаването до Националното координационно звено. Сериозните недостатъци се докладват на Комитета на финансовия механизъм, в случай че не е възможно да бъдат отстранени в разумен срок.

3. Подробното описание, посочено в параграфи 1 и 2, се придружава от отчет и становище от Одитния орган, които потвърждават, че системата за изпълнение на държавата бенефициер и Програмния оператор е съобразена с този Регламент и общоприетите счетоводни принципи. Докладът оценява пропорционалността на изискванията за системите за управление и контрол във връзка с ефективността на постигането на целите по програмите. Докладът и становището, посочени в този параграф, се изготвят от Одитния орган. Когато Одитният орган избере да не извършва одитите самостоятелно, той назначава независим и сертифициран одитор, който да изпълнява тези задачи.

4. Националното координационно звено, представя на Комитета на финансовия механизъм, при поискване, подробното описание на системите за управление и контрол на Програмния оператор на английски език, придружени от документите, посочени в параграф 3. Националното координационно звено предоставя тези документи в срок от два месеца от поискването. Комитетът на финансовия механизъм може да даде коментари в рамките на два месеца след получаването на документите.

5. Преди изплащането на първото плащане по която и да е програма, Техническа помощ или фонда за двустранните отношения, Комитетът на финансовия механизъм определя дали подробното описание на системите за управление и контрол, подадено в съответствие с параграф 1 от този член, отговаря на минималните изисквания. Този параграф не се прилага за плащания съгласно параграф 4 от член 4.6 и за извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, одобрени от Комитета на финансовия механизъм в съответствие с параграф 8 от член 8.10.

Глава 6 Програми

Член 6.1

Подготовка на програми

1. Финансовият механизъм на ЕИП 2014-2021 г. е реализиран в държавите бенефициери чрез

програми. Програмите допринасят за целта на съответната програмна област, уговорена в Меморандума за разбирателство, за общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., и са в съответствие с правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., националното право и правото на Европейския съюз.

2. Една програма може да съчетава редица програмни области, при условие че всички мерки по програмите допринасят за една цел на програмните области.

Член 6.2

Идейна концепция

1. Въз основа на Меморандума за разбирателство и в рамките на програмите, установени в него, Програмният оператор разработва идейна концепция, която определя обхвата и планираните резултати за всяка програма. Идейната концепция се изготвя в сътрудничество с Офиса на финансовия механизъм и в консултация със съответните заинтересувани лица, по-специално Партньори от държавите донори и международни партньорски организации, където е приложимо.

2. Програмният оператор представя, чрез Националното координационно звено, идейната концепция за всяка програма на Комитета на финансовия механизъм в срок от шест месеца от датата на определяне на Програмния оператор съгласно член 5.2.

3. Идейната концепция описва накратко:

(а) обосновката и основните характеристики на програмата;

(б) очаквания принос за двете общи цели и целта на програмата, включително планиран(и) резултат(и) и постижения, показатели, рискове и целева(и) група(и);

(в) как специалните притеснения от Меморандума за разбирателство и, където е уместно, общите ценности, установени в параграф 1 от член 1.3, ще бъдат интегрирани в планирането и прилагането на програмата;

(г) ориентировъчния общ бюджет;

(д) които и да е схеми за малки грантове;

(е) които и да е предварително определени проекти,

(ж) които и да е финансови инструменти.

4. Комитетът на финансовия механизъм оценява идейната концепция и прави коментари. Всякакви коментари, направени от Комитета на финансовия механизъм, се взимат предвид при последващото изготвяне на програмата.

5. Комитетът на финансовия механизъм може да вземе решение да отхвърли идейната концепция. В такива случаи, Програмният оператор може, чрез Националното координационно звено, да представи още един път редактирана идейна концепция в срок от два месеца от датата на отхвърлянето. Националното координационно звено може, като алтернатива и в рамките на същия срок, да предложи различно използване на средствата. Ако средства ще бъдат използвани за друга програма и приемащата програма вече е била одобрена, това преразпределение на средства трябва да бъде в съответствие с параграф 6 на член 6.9.

6. Образецът за идейната концепция се съдържа в Анекс 5.

Член 6.3

Програмно споразумение

1. Въз основа на идейната концепция и коментарите на Комитета на финансовия механизъм по

идейната концепция, Офисът на финансовия механизъм изготвя проект на програмно споразумение, посочващ условията на функционирането на програмата, както и ролите и отговорностите на страните. Държавата бенефициер предоставя всяка поискана допълнителна информация, включително, но не само, анализ на оценката и смекчаването на рисковете, информация, свързана с управлението на програмата и комуникационен план. Офисът на финансовия механизъм и държавата бенефициер се стремят да финализират проекта на програмно споразумение в срок от шест месеца от датата на представяне на идейната концепция в съответствие с член 6.2.

2. Комитетът на финансовия механизъм може да реши да одобри или да отхвърли подкрепа за програмата. При одобряване на програма, Комитетът на финансовия механизъм може да заложи условия и/или да поиска изменения в проекта на програмно споразумение.

3. За всяка одобрена програма се сключва програмно споразумение между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено.

4. Образецът на програмно споразумение е представен в Анекс 6.

Член 6.4

Размери на грантовете и минимален размер на проектните грантове

1. Приносът от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. не може да надхвърля 85% от допустимите разходи на програмата, с изключение на:

- (а) програми по програмната област „Гражданско общество“;
- (б) програми, оперирани от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или юридически лица от Държава донор в съответствие с член 6.13; и
- (в) други програми от специален интерес,

когато Комитетът на финансовия механизъм може да заложи по-висок размер на грантовете по програмата.

2. Максималният размер на проектните грантове се изчислява като процент от общите допустими разходи по проекта, предложени в идейната концепция и определени в програмното споразумение. Той отчита необходимостта да се гарантира участието и ангажираността на Организаторите на проекти, както и устойчивостта на проекта. При залагане на размера на проектния грант, Програмният оператор взема предвид и всяка икономическа полза, напр. спестявания на разходи или увеличена печалба, което е резултат от получаването на финансов принос. Икономическите облаги се използват по начин, който е в подкрепа на Целите на проекта. Приложимите процесуални и материалноправни правила за държавна помощ трябва да бъдат спазвани.

3. В случай на подкрепа за неправителствените организации и социалните партньори, проектният грант може да бъде до 90% от допустимите разходи по проекта.

4. Съфинансирането по параграфи 1 до 3 е под формата на пари, включително електронни преводи.

5. В случай на проекти, при които организаторът на проекта е НПО или социален партньор, непаричният принос под формата на доброволна работа може да представлява до 50% от съфинансирането, изисквано от програмата за проекта. В изключителни случаи и при условие че е налице одобрение от Комитета на финансовия механизъм, непаричният принос под формата на доброволна работа може да представлява до 100% от изискваното съфинансиране.

6. Непаричният принос по параграф 5 може да бъде предоставен само от организатора на проекта и/или която и да е НПО или социален партньор, действащ/о като проектен партньор. Програмният оператор посочва съответните единични цени за доброволната работа, които ще

бъдат в съответствие със заплатата, която обичайно се плаща за такава работа в държавата бенефициер, включително изискуемите социалноосигурителни вноски. Цените може да варират в зависимост от региона, в който се извършва работата, или типа доброволна работа, и може да бъдат коригирани по време на изпълнението на Програмата, за да се отчетат измененията в заплатите.

7. В случай на проекти по програми, попадащи в програмната област „Научни изследвания”, непаричен принос под формата на труд може да представлява до 100% от съфинансирането, изисквано за проекта. Програмният оператор посочва подходящите единични цени за труда, които са в съответствие със заплатата, обичайно плащана за този труд в държавата бенефициер, включително изискваните социалноосигурителни вноски. Цените може да варират в зависимост от региона, в който се полага трудът, или типа труд, и може да се коригират по време на изпълнението на Програмата, за да бъдат взети предвид измененията в заплатите.

8. Размерът на грантовата помощ, за която се кандидатства в рамките на дадена програма, обичайно е не по-малко от 1 000 000 евро и, без с това да се засяга параграф 9, не по-малко от 200 000 евро.

9. Програмният оператор може да предложи по-нисък праг в следните случаи:

- (а) програмни области „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество”, „Предприемачество в областта на културата, културно наследство и културно сътрудничество”, „Гражданско общество” и „Убежище и миграция”;
- (б) малки грантове по член 6.6, фонд за двустранните отношения по член 4.6;
- (в) стипендии; и
- (г) проекти, насочени към приобщаването на ромите.

Член 6.5

Избор на предварително определени проекти

1. В допълнение към който и да е предварително определен проект, установен в Меморандума за разбирателство, Програмният оператор може да предложи които и да е предварително определени проекти да бъдат изпълнени в рамките на програми. Предварително определените проекти се установяват, когато е възможно, в идейната концепция.

2. Следната информация за предварително определените проекти се предоставя в идейната концепция:

- (а) контекст и обосновка за проекта, включително препращане към съответни национални приоритети;
- (б) обективен(и) и очакван(и) резултат(и) от проекта;
- (в) информация относно Организатора на проекта и проектния(ите) партньор(и);
- (г) резултатите от проучвания за осъществимост, когато е приложимо;
- (д) график за изпълнение на проекта; и
- (е) обща информация за бюджета, показваща общите планирани финансови ресурси и планирания принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

3. Преди подписване на договор за проект за предварително определен проект Програмният оператор оценява проекта, за да провери неговото качество и принос за Целите на Програмата, както и съответствието със законодателството на ЕС и националното законодателство. Националното координационно звено уведомява Комитета на финансовия механизъм за положителната оценка на предварително определени проекти.

Член 6.6

Схеми за малки грантове в рамките на програмата

1. Програмният оператор може да предложи в идейната концепция създаването на една или повече схеми за малки грантове в рамките на програмата.
2. Комбинираното разпределение към схемата(ите) малки грантове е не повече от 20 % от допустимите разходи по програмата.
3. Сумата на грантовата помощ, за която се кандидатства в рамките на схема за малки грантове, е не по-малка от 5 000 евро и не по-голяма от 200 000 евро. Стипендиите за физически лица могат да бъдат за по-малко от 5 000 евро.
4. Схемата(ите) за малки грантове обичайно се управлява(т) и изпълнява(т) от Програмния оператор. Програмният оператор може да възложи с договор за подизпълнение на една или повече публични или частни организации, търговски или нетърговски, както и неправителствени организации, управлението и изпълнението на схеми за малки грантове. Наетата като подизпълнител организация трябва да има силни връзки със сектора, към който принадлежи програмата. Това възлагане на подизпълнител не засяга отговорността на Програмния оператор за програмата. Разходите за управление на схема за малки грантове се считат за част от разходите за управление на Програмния оператор по отношение на тавана, посочен в параграф 2 от член 8.10.
5. Когато Програмният оператор възложи на подизпълнители управлението и изпълнението на схема за малки грантове, изборът на оператор на схемата за малки грантове от Програмния оператор се извършва в съответствие с правилата за обществени поръчки. Операторът на схемата за малки грантове предоставя гаранции за своята платежоспособност и компетентност в съответната област, както и в административното и финансово управление.
6. Разпоредбите на този Регламент, приложими спрямо Програмния оператор, са съответно (*mutatis mutandis*) приложими спрямо оператора на схемата за малки грантове, с изключение на това, че докладите на последния се включват в структурите за отчитане на Програмния оператор.

Член 6.7

Финансови инструменти

1. Със съгласието на Комитета на финансовия механизъм могат да бъдат използвани финансови инструменти за предоставяне на принос за постигането на специфичните цели на дадена Програма, за подпомагане на дейности, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни, но не пораждат достатъчно финансиране от пазарни източници.
2. Подкрепата на финансови инструменти се базира на *ex ante* оценка, която е установила доказателства за пазарни сривове или неоптимални инвестиционни ситуации, и оцененото ниво и обхват на нуждите от публични инвестиции, включително типове финансови инструменти, които да бъдат подкрепяни. Финансовите инструменти следва да бъдат предоставени чрез структури, създадени на национално, регионално, транснационално или трансгранично ниво.
3. Когато се използват финансови инструменти, не могат да се прилагат разпоредбите на този Регламент и основно свързаните с избора на проекти и допустимостта на разходи. Всяко предложение да се използват финансови инструменти се установява в идейната концепция. Всички съответни модалитети, описващи изпълнението на финансови инструменти, са посочени в програмното споразумение.

Член 6.8

Споразумение за изпълнение по програмата

1. За всяка одобрена програма се сключва споразумение за изпълнение по програма между Националното координационно звено и Програмния оператор.
2. Когато, с оглед на разпоредбите в националното законодателство, не може да бъде сключено споразумение за изпълнение по програма между Националното координационно звено и Програмния оператор, държавата бенефициер може да издаде законодателен или административен акт с подобно действие и съдържание.
3. Споразумението за изпълнение по програма посочва условията на функциониране на програмата, както и ролите и отговорностите на страните. То включва, по-специално, разпоредби, които гарантират, че Програмният оператор се задължава да спазва изцяло разпоредбите на нормативната уредба на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., посочени в член 1.5, които имат отношение към функционирането на програмата, включително които и да е задължения, които са валидни след като програмата е била приключена. Споразумението за изпълнение по програма съдържа изрично препращане към програмното споразумение и този Регламент и, като минимум, разпоредби за следното:
 - (а) задължения за докладване, което дава възможност на Националното координационно звено да изпълни своите задължения за отчитане към Комитета на финансовия механизъм;
 - (б) задължения, свързани със задълженията за докладване на Програмния оператор към Комитета на финансовия механизъм и Сертифициращия орган и неговото задължение да предостави документи при поискване;
 - (в) максималния размер на програмния грант и неговата разбивка между елементите, изброени в член 8.1;
 - (г) допустимост на разходите;
 - (д) първата и крайната дати на допустимост на разходите;
 - (е) изменения на програмата;
 - (ж) гарантиране, че поисканият достъп във връзка с наблюдение, одити и оценки се предоставя без забавяне;
 - (з) гарантиране, че задълженията за информация и комуникация са изпълнени;
 - (и) правото на Националното координационно звено да спира плащания и да иска възстановяване от Програмния оператор в случай на вземане на решение за такива действия от Комитета на финансовия механизъм или Националното координационно звено;
 - (й) че прекратяването на програмното споразумение по член 6.3 може да доведе до прекратяване на споразумението за изпълнение по програма; и
 - (к) позоваване на партньорствата по програмата, ако е относимо.
4. Националното координационно звено гарантира, че задълженията на Програмния оператор по споразумението за изпълнение по програма са валидни и изпълними съгласно приложимото национално право на Държавата бенефициер. В случай на каквото и да е несъответствие между споразумението за изпълнение по програма и правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. съгласно определението, дадено в член 1.5 от този Регламент, се прилага последният.
5. Преди извършването на каквото и да е плащане по Програмата, Националното координационно звено уведомява Комитета на финансовия механизъм за подписването на споразумението за изпълнение по програма. Този параграф не се прилага спрямо плащания съгласно параграф 4 от член 4.6 и извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, одобрени от Комитета на финансовия механизъм, в съответствие с параграф 8 от Член 8.10.

Член 6.9

Изменение на програми

1. Освен ако изрично не е посочено друго в програмното споразумение, всяко изменение на програмата подлежи на предварително одобрение от Комитета на финансовия механизъм.
2. Програмите могат да бъдат изменяни, по-специално в един от следните случаи:
 - (а) за да отговорят на непредвидени събития в държавите бенефициери;
 - (б) за да вземат предвид заключенията на прегледа на рамката на изпълнението на годишна среща;
 - (в) за да вземат предвид заключенията от оценка по глава 10;
 - (г) когато са необходими промени, за да се подобри въздействието на програмата; или
 - (д) за да се смекчат рисковете и/или затрудненията в изпълнението.
3. Програмният оператор описва и обосновава изменението, както и вероятното въздействие върху финансовите цифри, оценката на риска, резултатите и постиженията от програмата. Националното координационно звено дава своето предварително одобрение за предложението за изменение.
4. Комитетът на финансовия механизъм оценява предложеното изменение и предоставя официален отговор не по-късно от два месеца след получаването на всички съответни документи и необходима информация.
5. Изменението ще бъде формализирано чрез изменение в програмното споразумение по член 6.3, когато е необходимо.
6. Ако изменение на програма доведе до намаляване на програмния грант, Националното координационно звено може да разпредели сумата, която се оказва свободна, за други одобрени програми в рамките на държавата бенефициер, фонда за двустранните отношения и/или Техническа помощ. Изисква се предварително одобрение на Комитета на финансовия механизъм и на Програмния оператор на програмата, получаваща средствата. Изменението е в съответствие с Меморандума за разбирателство. Всяко такова разпределение към програми трябва да бъде извършено и формализирано не по-късно от 30 април 2023 г.

Член 6.10

Скрининг от Европейската комисия

По изрична молба на държавите донори или държавата бенефициер, Европейската комисия предприема скрининг на идейната концепция за конкретна програма преди приемането ѝ, за да осигури съвместимостта ѝ с кохезионната политика на Европейския съюз.

Член 6.11

Годишен доклад за програмата

1. Програмният оператор представя годишен доклад за програмата пред Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено, като използва образец, предоставен от Комитета на финансовия механизъм. Основната цел на доклада е:
 - (а) да предостави ключова информация за изпълнението на програмата, включително постигнатите резултати и постижения и тяхната връзка с целта на програмата, общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и чл. 1.3, в зависимост от случая.
 - (б) да установи каквито и да е въпроси, които засягат изпълнението на програмата и взетите за справяне с тях мерки, оценка на риска и планирани действия по смекчаване.

2. Отчетните периоди за годишните доклад за програмата са календарната година. Докладът се подава не по-късно от 15 февруари всяка година. Първите годишни доклади за програми, одобрени от Комитета на финансовия механизъм през първата половина на годината, трябва да бъдат представени през следващата година; първите годишни доклади от друга програма трябва да бъдат представяни през втората година след тяхното одобрение.

3. Комитетът на финансовия механизъм информира Националното координационно звено и Програмния оператор за своето мнение за годишния доклад за програмата в срок от два месеца от датата на получаване. Ако Комитетът на финансовия механизъм не отговори в посочения срок, докладът се счита за приет.

Член 6.12

Заключителен доклад за програмата

1. Програмният оператор представя, чрез Сертифициращия орган, заключителен доклад за програмата пред Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено, като използва образец, предоставен от Комитета на финансовия механизъм. Основната цел на доклада е да предостави:

- (а) оценка на приноса на програмата за общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., целта и резултат(ите) на програмата, както и член 1.3, в зависимост от случая;
- (б) синтез на констатациите за съответните оценки;
- (в) обща оценка на изпълнението на програмата, включително сравнение с плановете, изложени в програмата, и които и да е научени уроци;
- (г) обзор на нередностите и мерките, предприети за отстраняването им;
- (д) конкретни данни по отношение на среща и/или адаптиране на финансови планове; и
- (е) финансова информация, включително изчисление на заключителното салдо по член 9.4.

2. Заключителният доклад за програмата се препраща на Комитета на финансовия механизъм чрез Сертифициращия орган, който заверява финансовия анекс към доклада в съответствие с член 5.4, не по-късно от четири месеца след крайната дата на допустимост на разходи за управление на програмата.

3. Комитетът на финансовия механизъм преглежда заключителния доклад за програмата, за да определи дали той отговаря на неговите формални и съдържателни изисквания. Комитетът на финансовия механизъм одобрява доклада не по-късно от два месеца след получаването на доклада и всички относими документ и необходима информация.

4. Одобрените заключителни доклади за програмата, включващи обобщението за обществеността, се публикуват на уебсайта на Националното координационно звено в срок от един месец от одобрението на доклада от Комитета на финансовия механизъм.

Член 6.13

Програми, ръководени от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от държавите донори

1. Освен ако не е уговорено друго в Меморандума за разбирателство, Офисът на финансовия механизъм отговаря за операциите на програми, попадащи в програмната област „Гражданско общество“.

2. Националното координационно звено може, със съгласието на Комитета на финансовия механизъм, да възложи операциите от дадена програма на Офиса на финансовия механизъм, междуправителствени организации или субекти от държавите донори.

3. В случаите по параграфи 1 и 2 не се прилагат разпоредбите на този Регламент. Програмният оператор прилага специфични правила в това отношение, които следват доколкото е възможно разпоредбите на този Регламент и във всички случаи осигуряват изпълнение в съответствие с принципите, изложени в член 1.3.
4. Когато Офисът на финансовия механизъм действа като Програмен оператор, изпълнението на програмата се изпълнява обичайно от оператор на фонда, назначен и договорен от Офиса на финансовия механизъм. Ролите и отговорностите на Офиса на финансовия механизъм и оператора на фонда се уреждат от споразумение за изпълнение между Офиса на финансовия механизъм и оператора на фонда. Споразумението за изпълнение съдържа разпоредби за докладване пред Националното координационно звено.
5. Когато прилагането на дадена програма е възложено на междуправителствена организация или субект от държава донор, неговите роли и отговорности се уреждат от споразумение за изпълнение по програма между Комитета на финансовия механизъм и Програмния оператор.
6. Средствата за предоставяне на повторни субсидии в рамките на дадена програма по този член, както и разходите на Програмния оператор и/или оператора на фонда, се покриват от финансовия принос на съответната държава бенефициер.
7. Когато една програма се прилага от Офиса на финансовия механизъм, междуправителствена организация или субект от държава донор съгласно този член, държавата бенефициер не носи отговорност за изпълнението на програмата – финансова или друга – освен доколкото е предвидено в параграф 6.

Глава 7 **Избор на проекти**

Член 7.1 **Начини на избор**

1. Проекти се избират чрез покани за представяне на предложения, организирани в съответствие с тази Глава.
2. Чрез дерогация от параграф 1, предварително определени проекти могат да бъдат установени без покана за представяне на предложения. Тези проекти се установяват в съответствие с параграф 2, буква б), точка (vi) от член 2.5 и член 6.5. Информация за тези проекти се предоставя в идейната концепция в съответствие с член 6.5.

Член 7.2

Допустимост на Организаторите на проекти и проектните партньори

1. Всеки субект, бил той публичен или частен, стопански или нестопански, и неправителствени организации, учредени като юридическо лице в съответната държава бенефициер, се считат за допустими организатори на проекти. Когато това е изрично предвидено в програмното споразумение, международни организации или органи или агенции на същите, може да са допустими организатори на проекти.
2. Всеки публичен или частен субект, бил той стопански или нестопански, както и неправителствените организации, учредени като юридическо лице в държавите донори, държавите бенефициери или държава извън Европейското икономическо пространство, която има обща граница със съответната държава бенефициер, или която и да е международна организация или орган, или агенция на същата, която активно участва в изпълнението на проект и ефективно допринася за него, се считат за допустими проектни партньори.
3. Физически лица, които са законно пребиваващи в държавите донори или в съответната държава бенефициер, са допустими организатори на проекти и допустими проектни партньори

по програмните области „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество” и „Предприемачество в областта на културата, културно наследство и културно сътрудничество”, и компоненти за стипендия по която и да е програма.

4. Вземайки предвид общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и на програмата и с цел да се осигури целенасочено изпълнение, ограниченията за допустимостта на Организатори на проекти и проектни партньори могат да бъдат изрично предвидени в програмното споразумение, ако са одобрени от Комитета на финансовия механизъм.

Член 7.3

Покани за представяне на предложения

1. Поканите за представяне на предложения се организират от Програмния оператор. Тяхното съдържание, форма и публикация са в съответствие с програмното споразумение и този Регламент.

2. Поканите за представяне на предложения отговарят поне на следните условия:

- (а) те трябва да получават широка публичност с оглед на това да достигнат всички потенциални кандидати. Всички подходящи медии на национално, регионално и местно ниво, както и специализирани публикации и уеб-базирани инструменти, се използват като относими. Всякакво ограничение на публикуването се посочва в програмното споразумение;
- (б) те трябва да включват ясен и разумен срок, който е поне два месеца от датата на публикуване на обявлението, и адрес за представяне. Обявлението посочва часа на изтичане на поканата, дали срокът се отнася за пощенското клеймо или действителния момент на предаване в службата на Програмния оператор и допустимия(те) начин(и) на предаване. Обявлението трябва да посочва дали се изисква едно или повече копия на заявлението;
- (в) те трябва ясно да посочват допустимите Организатори на проекти и партньори и които и да е ограничения или изключения, на които може да подлежат;
- (г) те трябва да съдържат подробни критерии за избор, както и шаблон за оценяване;
- (д) те трябва ясно да посочват вида дейности и разходи, които са допустими, включително които и да е ограничения за единични разходи, споменати в член 8.4;
- (е) те трябва да предоставят описание на процеса на избор и структурата на вземане на решения;
- (ж) те трябва да предоставят ясна препратка или линк към формуляра за кандидатстване и указанията за ползвателите;
- (з) те трябва да посочва ясно общата сума, до която се дава достъп чрез поканата, както и минималния и максималния размер на всеки проектен грант, по който се кандидатства;
- (и) те трябва да съдържат разпоредби за модела на плащане;
- (й) те трябва да посочват ясно изискванията за съфинансиране;
- (к) те трябва да изискват разкриването на всеки консултант, който е ангажиран в изготвянето на кандидатурата по проекта;
- (л) те трябва да предоставят ясна препратка към допълнителна информация, включително препратка към този регламент и съответни насоки, приети от Комитета на финансовия механизъм, както и друга документация, изготвена от Програмния оператор, която има отношение към поканата; и
- (м) те трябва да предоставят информация за контакт за запитвания и графика за даване на отговор на тези запитвания.

3. Поканите се публикуват на уебсайта на Програмния оператор на националния(те) език(ци) и

на английски език.

4. Националното координационно звено гарантира, че поканата за представяне на предложения е изцяло в съответствие с правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., както е определена в член 1.5 от Регламента.

5. Комитетът на финансовия механизъм се информира за всички покани за представяне на предложения поне две седмици преди тяхното обявяване и, в същото време, получава превод на английски език на текста на всяка покана.

Член 7.4

Оценка на проекта и предоставяне на грантове

1. Програмният оператор отговаря за оценката на проекта и предоставянето на грантове. Прилагат се принципите на добро управление, прозрачност, равенство, ефективност и нулева търпимост към корупцията.

2. Програмният оператор се уверява, че процесът на избор е осъществен в съответствие с Регламента и че решенията за даване на грант са в съответствие с правилата и целите на Програмата. След тази проверка Програмният оператор взема решение кои проекти да бъдат подкрепени.

3. Партньорът(ите) от държавите донори и/или международната(ите) партньорска(и) организация(и), в зависимост от случая, се приканва(т) да участва(т) в процеса на избор. Комитетът на финансовия механизъм и Националното координационно звено се приканват да участват в процедурата по избор като наблюдатели. Комитетът на финансовия механизъм и програмният(те) партньор(и) получават съответните документи на английски език.

4. Програмният оператор предоставя съдействие с устен превод по време на процеса на избор, когато това е необходимо.

5. В поканите за представяне на предложения, които са посветени изключително на проекти в партньорство със субекти от държавите донори, процедурите за избор се уговарят с Партньора от държавата донор. Работният език, както и езикът на проектните заявления и другите относими документи, е английски език.

6. Програмният оператор предоставя на Комитета на финансовия механизъм списъка на избраните проекти не по-късно от две седмици след решението за предоставяне на грантовете. Комитетът на финансовия механизъм получава които и да е съответни документи на английски език, при поискване.

7. Програмното споразумение може да включва специфични разпоредби по отношение на процеса по избор.

8. Този член се прилага съответно (*mutatis mutandis*) спрямо решения за предоставяне на допълнителни средства на вече одобрени проекти.

Член 7.5

Конфликт на интереси

1. Ситуация на конфликт на интереси се счита, че е налице, когато дадено лице, участващо в процеса на избор, има преки или косвени интереси, които са или изглежда, че са несъвместими с безпристрастното и/или обективно упражняване на функциите, свързани с процеса на избор. Тези интереси може да са свързани с икономически интереси, политически или национални връзки, семейни или емоционални връзки, други споделени интереси с кандидата или неговия партньор, или каквито и да е други интереси, които може да повлияят на безпристрастното и обективно изпълнение от страна на лицето, участващо в избора на проекти.

2. Програмният оператор предприема всички разумни мерки, за да предотврати възникването на ситуация на конфликт на интереси. Ако въпреки това възникне ситуация на конфликт на интереси, Програмният оператор предприема всички необходими мерки, за да не допусне тази ситуация да засегне почтеността на процеса на избор.

Член 7.6 **Договор по проекта**

1. За всеки одобрен проект се сключва договор по проекта между Програмния оператор и Организатора на проекта.

2. В случаи, когато даден договор по проект не може да бъде сключен между Програмния оператор и Организатора на проекта поради разпоредби в националното законодателство, държавата бенефициер може, вместо това, да издаде законодателен или административен акт с подобно действие и съдържание.

3. Договорът по проекта съдържа условията на грантова помощ, както и ролите, и отговорностите на страните. По-специално, той включва разпоредби, които гарантират, че Организаторът на проекта се задължава да спазва изцяло разпоредбите на правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. по член 1.5, които са относими към изпълнението на проекта, включително което и да е задължение, което е валидно след приключването на проекта. Договорът по проекта съдържа изрична препратка към програмното споразумение и този Регламент и, като минимум, разпоредби за следното:

- (а) задълженията относно отчитане, което дава възможност на Програмния оператор да изпълнява своите задължения за докладване пред Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено;
- (б) максималния размер на проектния грант и максималния размер на проектния грант;
- (в) допустимостта на разходите и изискванията относно представянето на доказателство за разходи;
- (г) начина на изчисляване на косвените разходи и техния максимален размер;
- (д) първата и крайната дата на допустимост на разходите;
- (е) изменения на проекта;
- (ж) гарантиране, че достъпът, поискан във връзка с наблюдението, одитите и оценките, се предоставя незабавно;
- (з) гарантиране, че се спазват задълженията по отношение на информация и комуникация;
- (и) правото на Програмния оператор да спира плащания и да иска възстановяване от организатора на проекта, в случай че бъде взето решение за тези действия от Комитета на финансовия механизъм, Програмния оператор или Националното координационно звено;
- (й) разрешаване на спорове и юрисдикция;
- (к) подробен бюджет, който може да предвижда до 5% непредвидени разходи; и
- (л) препращане към партньорски споразумения или писма за намерение, ако е уместно.

4. Договорът по проекта включва разпоредби, които гарантират, че проектните партньори са информирани достатъчно по-рано за измененията в проекта, които ги засягат.

5. Задълженията на Организатора на проекта по договора по проекта са валидни и изпълними съгласно приложимото национално право на държавата бенефициер. В случай на каквото и да е несъответствие между договора по проекта и правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., съгласно определението, дадено в член 1.5 от този Регламент, последната е с

предимство.

Член 7.7

Проектни партньори и партньорски споразумения

1. Даден проект може да бъде изпълнен в партньорство с проектни партньори съгласно определението, дадено в буква (ц) на член 1.6. Ако проект се изпълнява в такова партньорство, Организаторът на проекта подписва партньорско споразумение с проектните партньори.
2. Партньорското споразумение съдържа следното:
 - (а) разпоредби относно ролите и отговорностите на страните;
 - (б) разпоредби относно финансовите договорености между страните, включително, но не само, за кои разходи проектните партньори могат да получат възстановяване от бюджета на проекта;
 - (в) разпоредби относно начина на изчисляване на косвените разходи и техния максимален размер;
 - (г) правила за обмен на валута за този разход и неговото възстановяване;
 - (д) разпоредби относно одити на проектните партньори;
 - (е) подробен бюджет; и
 - (ж) разпоредби относно разрешаването на спорове.
3. Партньорското споразумение трябва да бъде на английски език, ако една от страните по споразумението е субект от държавите донори.
4. Допустимостта на разходите, извършени от проектен партньор, са предмет на същите ограничения като тези, които биха се прилагали, ако разходите биха били извършени от Организатора на проекта.
5. Създаването и изпълнението на връзката между Организатора на проекта и проектния партньор е в съответствие с приложимото национално право и право на Европейския съюз в областта на обществените поръчки, както и член 8.15 от този Регламент.
6. Проект на партньорско споразумение или писмо за намерение се предоставя на Програмния оператор преди подписването на договора по проекта. Програмният оператор проверява дали партньорското споразумение е в съответствие с този член.

Глава 8

Допустимост на разходите

Член 8.1

Допустими разходи на програма

Допустимите разходи на програмата са:

- (а) разходи за управление на Програмния оператор в съответствие с член 8.10;
- (б) плащане по проекти в рамките на програмата в съответствие с този Регламент, програмното споразумение и договора по проекта;

Член 8.2

Общи принципи на допустимостта на разходите

1. Принципите, предвидени в този член, се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички

допустими разходи, освен ако не е посочено друго в този Регламент.

2. Допустимите разходи на проекти са реално извършените в рамките на проекта, които отговарят на следните критерии:

- (а) извършени са между първата и крайната дата на допустимост на даден проект, както е посочено в договора по проекта;
- (б) те са свързани с предмета на договора по проекта и са указани в подробния бюджет на проекта;
- (в) те са съразмерни и необходими за изпълнението на проекта;
- (г) те трябва да бъдат използвани единствено с цел постигане на целта(целите) на проекта и неговия(те) очакван(и) резултат(и), по начин, който е в съответствие с принципите на икономия, ефикасност и ефективност;
- (д) те е възможно да бъдат установени и проверени, по-специално като се записват в счетоводната документация на Организатора на проекта и/или проектния партньор и се определят съгласно приложимите счетоводни стандарти на държавата, където е установен Организаторът на проекта и/или проектният партньор, и в съответствие с общоприети счетоводни принципи; и
- (е) те отговарят на изискванията на приложимото данъчно и социално законодателство.

3. Разходите се считат за извършени, когато разходът е фактуриран, платен и предметът предаден (в случай на стоки) или изпълнен (в случай на услуги и работи). Като изключение, разходи, по отношение на които е издадена фактура през заключителния месец на допустимост, също се считат за извършени в рамките на датите на допустимост, ако разходите са платени в срок от 30 дни от крайната дата за допустимост. Като допълнително изключение, Програмните оператори могат да разрешат разходите по проекта да се считат за извършени в рамките на датите на допустимост, ако разходите са били фактурирани и платени до 30 Април 2024 г. и предметът е бил предаден (в случай на стоки) или изпълнен (в случай на услуги и работи) на по-късна дата, но не по-късно от 31. Декември 2024 г. Режимните и амортизацията на оборудване се считат за извършени, когато бъдат записани по сметките на организатора на проекта и/или проектния партньор.

4. Когато се закупува ново или използвано оборудване, само частта от амортизацията, която съответства на продължителността на проекта, и степента на действително използване за целите на проекта могат да се разглеждат като допустим разход.

5. Процедурите за вътрешно отчитане и одит на Организатора на проекта трябва да позволяват директно равняване на разходите и прихода, обявени по отношение на проекта, със съответните счетоводни справки и подкрепящи документи.

6. В случай на проекти, изпълнявани от международна организация или орган, или агенция на такава, програмното споразумение може да включва специфични разпоредби по отношение на допустимостта на разхода.

Член 8.3

Допустими преки разходи в проект

1. Допустимите преки разходи за даден проект са разходите, които са установени от Организатора на проекта и/или проектния партньор, в съответствие с техните счетоводни принципи и обичайни вътрешни правила, като специфични разходи, пряко свързани с изпълнението на проекта и които поради това могат да бъдат пряко отнесени към него. Следните преки разходи са допустими, при условие че отговарят на критериите, изложени в член 8.2:

- (а) разходите за персонал, назначен да работи по проекта, които включват действителни заплати плюс вноски за социално осигуряване и други разходи по закон, включени във възнаграждението, ако това съвпада с обичайната политика на Организатора на проекта и на проектния партньор по отношение на възнагражданията. Съответните разходи за заплати на

служители на националните администрации са допустими дотолкова, доколкото се отнасят до разходите за дейности, които съответният публичен орган не би извършил, ако въпросният проект не е бил предприет;

- (б) пътните и дневните разходи на персонала, който участва в проекта. С оглед на принципа на пропорционалност, пътните разходи, включително дневни за командировка, могат да бъдат изчислени като обща сума, въз основа на определени правила, одобрени от Програмния оператор;
- (в) разходът за ново или използвано оборудване. В случай че Програмният оператор определи, че оборудването е неразделен и необходим компонент за постигането на резултатите на проекта, цялата покупна цена на това оборудване може, като изключение от правилото, съдържащо се в параграф 4 от член 8.2, да бъде допустима;
- (г) покупката на земя и недвижим имот съгласно условията, предвидени в член 8.6;
- (д) разходите за консумативи и запаси, при условие че те могат да бъдат установени и са предназначени за проекта;
- (е) разходите, до които са довели други договори, възложени от Организатора на проекта за целите на изпълнението на проекта, при условие че възлагането е в съответствие с приложимите правила за обществени поръчки и този Регламент; и
- (ж) разходи, възникващи директно от изисквания, наложени от договора по проекта за всеки проект.

2. Когато цялата покупна цена на оборудването е допустима в съответствие с буква (в) от параграф 1, Програмният оператор гарантира, че Организаторът на проекта:

- (а) поддържа оборудването в своя собственост за период от поне пет години след приключването на проекта и продължава да използва това оборудване в полза на общите цели на проекта за същия период;
- (б) поддържа оборудването надлежно застраховано срещу загуби, като пожар, кражба или други обичайно подлежащи на застраховане злополуки, както по време на изпълнението на проекта, така и за период от поне пет години след приключването на проекта; и
- (в) заделя подходящи ресурси за поддръжката на оборудването за поне пет години след приключването на проекта.

Конкретните средства за изпълнението на това задължение се посочват в договора по проекта. Програмният оператор може да освободи всеки Организатор на проект от активните задължения по отношение на което и да е специално установено оборудване, когато Програмният оператор е убеден, с оглед на всички относими обстоятелства, че продължаването на използването на това оборудване за общите цели на проекта не би послужило за никаква полезна икономическа цел.

3. В изключително и надлежно обосновани случаи, Програмният оператор може да предложи допълнителни разходи да бъдат допустими или да изключи определени разходи, изброени в параграф 1. Тези отклонения, ако са одобрени от Комитета на финансовия механизъм, се предвиждат изрично в програмното споразумение.

Член 8.4

Стандартни таблици на единичните разходи

1. Проектният грант може да приеме формата на стандартни таблици на единичните разходи. В такъв случай размерът се установява по един от следните начин:

- (а) в съответствие с правилата за приложение на съответните таблици на единичните разходи, приложими в политиките на Европейския съюз за подобни типове засегнати проекти и субекти;

(б) съгласно правилата за приложение на съответните таблици на единичните разходи, прилагани по схеми за грантове, финансирани изцяло от Държавата бенефициер, където се намира Организаторът на проекта или партньорът, или Държавата донор, в която се намира проектният партньор от Държава донор, за подобни типове засегнати проекти и субекти.

2. Използването на стандартни таблици на единичните разходи, техният размер и начинът, по който те се установяват, се определят в договора по проекта. Използването на стандартни таблици на единичните разходи, техният размер и начинът на изчисляването им за даден проектен партньор се предвиждат в партньорското споразумение между Организатора на проекта и проектния партньор.

3. Разпоредбите на този член се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички допустими разходи, освен ако изрично е посочено друго в този Регламент.

Член 8.5

Непреки разходи в проекти (режийни)

1. Непреки разходи са всички допустими разходи, които не могат да бъдат установени от Организатора на проекта и/или проектния партньор като директно дължащи се на проекта, но които могат да бъдат установени и обосновани чрез неговата счетоводна система като извършени в директна връзка с допустимите преки разходи, дължащи се на проекта. Те не могат да включват никакви допустими преки разходи. Непреките разходи за проекта представляват справедливо разпределение на общите режимни на Организатора на проекта или на проектния партньор. Организаторите на проекти и проектните партньори могат да установяват своите косвени разходи по един от следните методи:

(а) въз основа на реални непреки разходи за тези Организатори на проекти и проектни партньори, които имат аналитична счетоводна система, която да установява техните непреки разходи съгласно посоченото по-горе;

(б) твърда ставка в размер до 25% от общите преки допустими разходи, с изключение на преки допустими разходи за възлагане на подизпълнители и разходите за ресурси, предоставени от трети лица, които не са използвани на територията на Организатора на проекта или проектния партньор;

(в) твърда ставка в размер до 15% от преките допустими разходи за персонал, без да е налице изискване за Програмния оператор да извърши изчисление, за да определи приложимия размер; или

(г) твърда ставка, прилагана спрямо преки допустими разходи, въз основа на съществуващи начини и съответни ставки, приложими в политиките на Европейския съюз за подобни типове проект и Организатор на проект;

(д) в случай че Организатори на проекти или проектни партньори, които са международни организации или техни органи или агенции, непреките разходи може, в съответствие със специфичните разпоредби в програмното споразумение, да бъдат установени в съответствие със съответните правила, установени от тези организации.

2. Приложението на метода, описан в буква б) от параграф 1, се осъществява при извършване на изчислението на ставката въз основа на честен, справедлив и подлежащ на проверка метод на изчисление или метод, прилаган по схеми за грантове, финансирани изцяло от държавата бенефициер за подобни типове проект и Организатор на проект.

3. Методът на изчисляване на непреките разходи и техният максимален размер се определя в договора по проекта. Методът за изчисляване на непреките разходи на даден проектен партньор се предвижда в партньорското споразумение между Организатора на проекта и проектния партньор.

4. В надлежно обосновани случаи, Програмният оператор може да предложи ограничаване на допустимостта на непреки разходи. Тези ограничения, ако бъдат одобрени от Комитета на финансовия механизъм, се предвиждат изрично в програмното споразумение.

Член 8.6

Закупуване на недвижим имот и земя

1. Разходите за закупуване на недвижим имот и незастроена земя могат да бъдат допустими при следните условия, без с това да се засяга прилагането на по-строги национални правила:

- (а) трябва да има пряка връзка между покупката и целите на проекта;
- (б) покупката на недвижим имот и/или земя не може да представлява повече от 10% от общите допустими разходи на проекта, освен ако по-голям процент е изрично разрешен в програмното споразумение и заложен в решението за предоставяне на проектния грант;
- (в) преди извършване на закупуването трябва да бъде получено свидетелство от независим квалифициран оценител или надлежно упълномощено официално юридическо лице, потвърждаващо, че покупната цена не надхвърля пазарната стойност и че тя изключва всички задължения по ипотеки и други отговорности, особено по отношение на вреди, свързани със замърсяване. В случай на закупуване на недвижим имот, свидетелството трябва да потвърждава или че въпросната сграда е в съответствие с националната нормативна уредба, или да посочва какво не е в съответствие с националната нормативна уредба, но което ще бъде поправено от Организатора на проекта съгласно проекта;
- (г) недвижимият имот и/или земята трябва да бъде използван(а) за целта и за периода, посочени в решението за предоставяне на проектния грант. Собствеността трябва да бъде прехвърлена на организатора на проекта или на лицата, изрично посочени от организатора на проекта в заявлението за проекта като получатели на недвижимия имот и/или земята, преди приключването на проекта. Недвижимият имот и/или земята не може да се продава, отдава под наем или ипотекира в срок от пет години от приключване на проекта, или по-дълго, ако е предвидено в договора по проекта. Комитетът на финансовия механизъм може да се откаже от това ограничение, ако то би довело до необосновано бреме за Организатора на проекта;
- (д) недвижимият имот и/или земята може да използва само в съответствие с Целите на проекта. По-специално, сградите могат да се използват за настаняване на служби на публичната администрация, само когато това използване е в съответствие с целта на проекта; и
- (е) покупката на недвижим имот и/или земя трябва да бъде изрично одобрена от Програмния оператор преди извършването ѝ, било то в договора по проекта или с по-късно решение.

2. Недвижим имот означава сгради, които са построени или са в процес на изграждане, и съответните права върху земята, на която са построени.

3. Ограниченията, посочени в параграф 1, буква г) се прилагат и спрямо сгради, които са построени, реконструирани или обновени с финансов принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

4. Ипотечното ограничение по параграф 1, буква г) не се прилага спрямо ипотека, поета в полза на Програмния оператор или Националното координационно звено, когато целта ѝ е единствено да осигури съответствие с посочения параграф.

5. Разходите за подготовка и строителство на обекта, което е от съществено значение за изпълнението на проекта, могат да са допустими.

6. Разходите за недвижим имот и/или земя, вече притежаван/а – пряко или косвено – от Организатора на проекта, или покупка на недвижим имот и/или земя, притежаван(а), пряко или косвено, от проектния партньор или публична администрация, не са допустими. При никакви обстоятелства не може недвижимият имот и/или земята да се купуват за спекулативни цели.

Недвижимият имот и/или земята не трябва да е получавал(а) национален или външен донорски грант през последните 10 години, който да поражда дублиране на финансиране.

Член 8.7 **Изключени разходи**

1. Този член се прилага съответно (*mutatis mutandis*) спрямо всички разходи, освен ако изрично е посочено друго в този Регламент.
2. Следните разходи не се считат за допустими:
 - (а) лихва върху дългове, такси за обслужване на дългове и такси за забавени плащания;
 - (б) такси за финансови трансакции и други чисто финансови разходи, с изключение на разходите, свързани с отчети, изисквани от Комитета на финансовия механизъм, Националното координационно звено или приложимото право и разходи за финансови услуги, наложени от договора по проекта;
 - (в) разпоредби за загуби или потенциални бъдещи отговорности;
 - (г) загуби във връзка с обменни курсове;
 - (д) подлежащ на възстановяване на ДДС;
 - (е) разходи, които се покриват от други източници;
 - (ж) глоби, неустойки и разходи за съдебни производства, освен когато съдебното производство е неразделен и необходим компонент за постигането на резултатите от проекта; и
 - (з) прекомерни или необмислени разходи.

Член 8.8 **Допустими разходи съгласно фонда за двустранните отношения**

1. Разходите, свързани със следните дейности, са допустими за фонда по член 4.6:
 - (а) дейности, целящи засилване на двустранните отношения между държавите донори и държавите бенефициери;
 - (б) търсенето на партньори за проекти в партньорство със субекти от държавите донори преди или по време на подготовката на проектно заявление, разработването на такива партньорства и подготовката на заявление за проект в партньорство със субекти от държавите донори;
 - (в) развиване на мрежи, обмен, споделяне и прехвърляне на знания, технологии, опит и най-добра практика между субекти в държави бенефициери и субекти в държавите донори и/или международни организации;
 - (г) дейности, целящи засилването на сътрудничеството и обмена на опит и най-добри практики между Програмните оператори и подобни субекти в рамките на държавите бенефициери и държавите донори, както и международни организации, при условие че поне един субект в рамките на държавите донори участва в дейността.
2. Като се има предвид принципът на пропорционалност, пътните разходи, включително дневни за командировка, могат да се изчисляват като еднократна обща сума на основание на определени правила, одобрени от Националното координационно звено.

Член 8.9 **Стипендии и програми за мобилност**

1. Грантовете за физически лица от програма по програмната област „Образование, стипендии,

чиракуване и младежко предприемачество” или от стипендиантския компонент по която и да е програма, могат да се изчисляват като еднократна обща сума. Допустими пера са:

- (а) месечна стипендия;
- (б) разпределение за учебни материали;
- (в) пътни разходи, застрахователни и конферентни такси; и
- (г) такси за обучение.

2. Програмният оператор, отговорен за програма по програмната област „Образование, стипендии, чиракуване и младежко предприемачество” или стипендиантски компонент в рамките на която и да е програма, посочва които и да е единични суми. При определянето на сумите се отчитат разумните разходи в областта на приемната институция.

Член 8.10

Допустимост на разхода за управление, извършен от Програмен оператор

1. Разходът за управление на даден Програмен оператор до определен таван, зададен в параграф 2, може да се разглежда като допустими разходи. Първата дата на допустимост на разходи за управление на Програмен оператор е датата, на която Националното координационно звено, в съответствие с параграф 3 от член 5.2, определя Програмния оператор. Крайната дата на допустимост е 31 декември 2024 г., освен ако в програмното споразумение е посочена по-ранна дата.

2. Максималният разход за управление на програма се изчислява като процент от общите допустими разходи на програмата. Той е сборът от следните суми:

- (а) 10% от първите 10 милиона евро;
- (б) 7% от следващите 40 милиона евро;
- (в) 5% от следващите 50 милиона евро;
- (г) 4% от оставащите общи допустими разходи на програмата.

3. В изключителни и надлежно обосновани случаи, Комитетът на финансовия механизъм може да одобри по-висока горна граница за програми с общи допустими разходи до 5 милиона евро.

4. Следните категории разходи са допустими като разходи за управление, при условие че разходът е съразмерен и необходим:

- (а) разходи, които са пряко свързани с изготвянето на програмата, включително разработването на проекта на програмата, рамката с резултатите и консултациите със заинтересуваните лица;
- (б) подготовката на изпълнението на програмата, включително разработването на процедури за избор на проекти и финансови потоци;
- (в) подпомагане на евентуалните кандидати и Организатори на проекти за спазване на изискванията, зададени от Програмният оператор за проектни заявления и/или изпълнението на проекти;
- (г) избор на проекти, включително разходи за експерти и срещи, и жалби;
- (д) проверка на извършените разходи, одобряване на плащания и прехвърляне на плащания към Организатори на проекти;
- (е) наблюдение на проекти и прегледи;
- (ж) одити и проверка на място на проекти;
- (з) дейности по популяризиране и информация, включително работа по покани за представяне на предложения и информационна работа по време на периода на кандидатстване, както и

информационни събития за споделяне на опит и оценка на въздействието на програмата;

- (и) разходи, свързани със задължения за докладване пред Комитета на финансовия механизъм, Националното координационно звено, Сертифициращия орган и/или Органа по нередностите;
- (й) изменения, свързани със създаването и управлението на банкови сметки, изисквани съгласно този Регламент или програмното споразумение, включително разходи за входящи и изходящи преводи;
- (к) режийни, изчислени в съответствие с параграф 1, букви а), б) или в) от член 8.5, в зависимост от случая, и при спазване на изискванията в параграф 6 от член 8.12;
- (л) разходи, свързани с работата на Комитета за сътрудничество в областта на програми в партньорство със субекти от държавите донори и разходи, свързани с работата на Програмния комитет, когато се изискват в рамките на програми, попадащи в програмната област „Научни изследвания“;
- (м) разходи, свързани със засилването на двустранните отношения; и
- (н) дейности, насочени към засилване на сътрудничеството и обмен на опит и най-добри практики между Програмните оператори и подобни субекти в рамките на държавите бенефициери и/или държавите донори, и/или международни организации.

5. Програмните оператори в рамките на програмна област „Гражданско общество” могат, за да изпълнят задължения, свързани с изграждането на капацитет на сектора, да предложат по-висока горна граница за разходите за управление, но никога повече от 30% над горната граница, предвидена в параграф 2. Тази горна граница, ако бъде одобрена от Комитета на финансовия механизъм, се предвижда изрично в програмното споразумение.

6. В случаи, в които изборът на Програмния оператор в държавата бенефициер е проведен посредством процедура за възлагане на обществена поръчка, Комитетът на финансовия механизъм може да реши в програмното споразумение, че стойността на договора ще бъде приета като разходи за управление вместо действително извършените разходи. Прилага се горната граница, посочена в параграфи 2 и 5.

7. Допустимостта на разходи по този член зависи от одобрението на програмата от Комитета на финансовия механизъм.

8. В обосновани случаи на бюджетни ограничения и, по преценка на Комитета на финансовия механизъм, на държавите бенефициери могат да бъдат изплащани извънредни авансови плащания за разходи, свързани с подготовката на програми.

Член 8.11

Техническа помощ за държавата бенефициер

1. Разходи, извършени от държави бенефициери във връзка с изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., са недопустими, освен доколкото са предвидени в този член и попадат в категориите, посочени в параграф 2.

2. Следните категории разходи могат да бъдат допустими разходи за техническа помощ при условията и ограниченията, предвидени в параграфи 3–10, при условие че разходът е съразмерен и необходим:

- (а) в случай на допълнителни системи за управление, които са специално създадени за Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., разходът във връзка с подготовката, оценката, финансовия поток и наблюдението на помощта, програмите и фонда за двустранните отношения;
- (б) разходи за подготовката и участието в ежегодни срещи с държавите донори, както и други

срещи с държавите донори във връзка с предоставянето на помощта. Този разход може да включва и разходите за експерти и други участници, включително участници от трети държави, когато председателят счита присъствието им за съществено за ефективното осъществяване на помощта;

- (в) разходи за срещи и конференции, организирани от Националното координационно звено, Одитния орган, Органа по нередностите или Сертифициращия орган за споделяне на опит във връзка с изпълнението, наблюдението, оценката, отчитането и одита на проекти, финансирани от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., включително разходи, свързани с път и настаняване на участници. Държавите донори се приканват да участват в тези срещи или конференции;
- (г) разходи, свързани с действия за популяризиране и информация;
- (д) разходи, свързани с одити по член 5.5 и параграф 3 от член 5.7;
- (е) разходи, свързани с проверките на място на програми и проекти;
- (ж) разходи, свързани с прегледи и оценки;
- (з) разходи, свързани с техническа помощ за прилагането на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 г., извършени през 12-те месеца, следващи крайната дата на допустимост за тази техническа помощ; и
- (и) разходи, свързани с подготовката на прилагането на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

3. Разходите в държавата бенефициер за заплати, социалноосигурителни вноски и други законоустановени разходи, са допустими само в следните случаи:

- (а) държавни служители или други обществени служители, на които временно е възложено, с надлежно документирано решение на компетентния орган, да изпълняват задачи по параграф 2 по изключение и в допълнение;
- (б) друг персонал, нает да изпълнява задачи по параграф 2.

4. Приносите от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. за разхода по параграф 2 не могат да надхвърлят 1.5% от общия принос за съответната държава бенефициер, с изключение на държави бенефициери, получаващи 2% или по-малко от общия финансов принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., където Комитетът на финансовия механизъм може да одобри по-висок размер.

5. Сумата се определя в споразумение за техническа помощ между Комитета на финансовия механизъм и Националното координационно звено. Образецът на споразумение за техническа помощ се съдържа в Анекс 7.

6. Националното координационно звено координира използването на техническата помощ. Веднага след подписването на Меморандума за разбирателство, то предоставя на Комитета на финансовия механизъм бюджет за целия период на изпълнение, включително подробен бюджет за първата календарна година. Когато Националното координационно звено получи подкрепа за техническа помощ по Финансовия механизъм на ЕИП и по Норвежкия финансов механизъм, то изготвя един бюджет, обхващащ техническата помощ от двата механизма.

7. Първата дата на допустимост за подкрепа по този член е датата на последния подпис на Меморандума за разбирателство със съответната държава бенефициер. Ако подкрепата за техническа помощ е получена и по Финансовия механизъм на ЕИП и по Норвежкия финансов механизъм, първата дата за допустимост на което и да е финансиране за техническа помощ е датата на последния подпис на съответния Меморандум за разбирателство, който е подписан първи.

8. Независимо от параграф 1, разход по буква и) от член 8.11.2 може да е допустим към датата,

на която Комитетът на финансовия механизъм е уведомен за определянето на органа, отговорен за преговорите по Меморандума за разбирателство от държавата бенефициер. Извършен разход е допустим, при условие че е подписан Меморандумът за разбирателство.

9 Крайната дата на допустимост на разход по техническа помощ е 31 август 2025 г.

10. Членове 6.11 и 6.12 и Глава 9 се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) спрямо техническа помощ. Заключителният доклад за програмата за техническа помощ се представя не по-късно от 15 ноември 2025 г.

Член 8.12

Доказателство за разход

1. Разходи, извършени от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори, се подкрепят с получени фактури или алтернативно — със счетоводни документи с равностойна доказателствена стойност.

2. Когато се изпълняват дейности в рамката на процедури по възлагане на обществена поръчка, плащанията от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори се основават на получени фактури въз основа на подписаните договори. Във всички други случаи, плащанията от Програмни оператори, Организатори на проекти и проектни партньори се обосновават с разход, реално платен от съответните субекти при изпълнението на проекта.

3. В съответствие с отговорността на Програмния оператор да провери обявения разход, в договора по проекта и партньорското споразумение, когато е уместно, се излагат изисквания за представянето на доказателство за разходи. Доказателството за разходи, което трябва да бъде представено, може да бъде под формата на получени фактури или счетоводни документи с равностойна доказателствена стойност. Алтернативно, организаторите на проекти и проектните партньори могат да решат да представят доказателства за разходи чрез докладите, описани в параграф 4. Програмният оператор може да ограничи тази опция до международни организации или техни органи или агенции и проектни партньори, чието основно местоположение е извън Държавата бенефициер.

4. Доклад от независим одитор, квалифициран да извършва предвидени в закона одити на счетоводни документи, удостоверяващ, че претендираните разходи са извършени в съответствие с този Регламент, националното право и съответните национални счетоводни практики, се приемат, при условията на параграф 3, като достатъчно доказателство за извършен разход. Доклад, издаден от компетентен и независим обществен служител, признат от съответните национални органи, като имащ възможност за контрол върху бюджета и финансите на субекта, извършващ разходите и който не е бил включен в подготовката на финансовите отчети, удостоверяващ, че претендираните разходи са извършени в съответствие с този Регламент, съответните правни и национални счетоводни практиките също се приема, при условията на параграф 3, като достатъчно доказателство за извършен разход.

5. При поискване от Комитета на финансовия механизъм или Борда на одиторите на ЕАСТ, Организаторът на проекта или проектният партньор предоставя достъп на подкрепящите документи, на основание на които е издаден докладът по параграф 4. При поискване от Одитния орган, Организаторът на проект или проектният партньор, намиращ се в рамките на съответната държава бенефициер, предоставя достъп до подкрепящите документи, на основание на които е издаден докладът по параграф 4.

6. За режийните, установени съгласно параграф 1, букви б), в) и г) от член 8.5, не е необходимо да бъдат подкрепени от доказателство за разход.

7. Когато проектният грант е под формата на еднократна обща сума или стандартни таблици на единичните разходи, доказателството за разход се ограничава до доказателство за съответните единици.

Член 8.13

Период на допустимост на разходите в проекти

1. Освен ако в програмното споразумение, споразумението за изпълнение по програма или договора по проекта е предвидена по-късна дата, извършеният разход е допустим за помощ към датата, на която Програмният оператор реши кои проекти да бъдат подкрепени. Програмният оператор определя в същото решение крайната дата на допустимост, която е не по-късно от една година след планираното приключване на проекта или датата по параграф 3, в зависимост от това кое настъпва по-рано.
2. Първата и крайната дата на допустимост на всеки проект се посочва в договора по проекта за този проект. Първата дата на допустимост на който и да е предварително определен проект е не по-рано от датата, на която Националното координационно звено уведоми Комитета на финансовия механизъм за положителна оценка на предварително одобрения проект от Програмния оператор в съответствие с параграф 3 от член 6.5.
3. Разходи, извършени след 30 април 2024 г., не са допустими.
4. Ако даден проект не е приключен на неговата крайна дата на допустимост, Програмният оператор гарантира предоставянето на средства за своевременно приключване на проекта. Ако тези средства не могат да бъдат гарантирани, Програмният оператор възстановява на Комитета на финансовия механизъм неговия финансов принос за проекта. Ако на крайната дата на допустимост, са приключени явно установими и жизнеспособни компоненти на проекти, Комитетът на финансовия механизъм може да извърши пълен или частичен отказ от своето право на възстановяване.

Член 8.14

Устойчивост на проекти

1. Програмният оператор гарантира, че проектите, които включват инвестиция в недвижим имот и/или земя (включително реновиране) трябва да работят поне пет години след одобрението на Програмния оператор на доклада за приключване на проекта и че недвижимият имот и/или земята се използва за целта на проекта, както е описано в договора по проекта.
2. За други проекти, периодът на минимална работа след приключване се определя от Програмния оператор, описва се в поканата за представяне на предложения и се включва в проектния договор. Определянето на този период се ръководи от целта да се подпомогне устойчивостта на проекта и да се гарантира, че финансовата подкрепа, предоставена на проекта, генерира максимални облаги за неговата целева група и крайни бенефициери.
3. Държавата бенефициер и Програмният оператор гарантират, че Организаторът на проекта запазва приноса от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., само ако проектът е в съответствие с параграфи 1 и 2.

Член 8.15

Обществени поръчки

1. Приложимото национално законодателство и законодателство на Европейския съюз относно обществените поръчки трябва да бъдат спазвани на всяко ниво от изпълнението на програмите и проектите.
2. Организатор на проект, който получава 50% или повече от допустимия разход по проекта като проектен грант от програма по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., изпълнява своята обществена поръчка за този проект в съответствие с националното законодателство в областта на обществените поръчки, така сякаш Организаторът на проекта е бил възложител съгласно точка 1 от член 1 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари

2014 година за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО, където размерът на договора е на или над праговете на Европейския съюз, определени за обществени поръчки. Този параграф се прилага съответно (*mutatis mutandis*) за проектни партньори.

3. В случаи, в които договори, сключени като част от изпълнението на Програмата, падат под праговете на Европейския съюз, зададени за обществена поръчка, или извън обхвата на приложимите закони в областта на обществените поръчки, в съответствие с принципа на пропорционалност, възлагането на такива договори (включително процедурите преди възлагане) и условията на тези договори трябва да бъдат в съответствие с най-добрите икономически практики, включително отчетност, да позволяват пълна и лоялна конкуренция между потенциалните доставчици, например чрез ефективно сравняване на цени, и да гарантират оптималното използване на ресурси от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

4. Най-високите етични стандарти, както и избягване на какъвто и да е конфликт на интереси, се съблюдават по време на възлагането и изпълнението на договорите. Програмният оператор гарантира прилагането на адекватни и ефективни средства за предотвратяване на незаконни ли корупционни практики. Не могат да се приемат никакви предложения, подаръци, плащания или облаги от какъвто и да е вид, които пряко или косвено биха се тълкували или биха могли да се тълкуват като незаконна или корупционна практика, напр. като склоняване или награда за възлагането или изпълнението на договори за обществена поръчка.

5. Програмният оператор гарантира, че протоколите за възлагането и изпълнението на договори се съхраняват поне три години след закриването на програмата и при поискване се предоставят на Комитета на финансовия механизъм.

Член 8.16

Държавна помощ

Националното координационно звено гарантира, че всяка публична подкрепа по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. е в съответствие с процесуалните и материалноправните правила за държавна помощ, приложими към момента, в който се предоставя обществената подкрепа. Националното координационно звено гарантира чрез споразумението за изпълнение по програма, че Програмният оператор поддържа писмени записи на всички оценки, касаещи спазване на правилата за държавна помощ, по-специално решения за предоставяне на грантове и за определяне на размери на грантове, и предоставя тези протоколи на Комитета на финансовия механизъм при поискване. При никакви обстоятелства никое действие или бездействие на Комитета на финансовия механизъм не се счита за означаващо положителна оценка на това спазване.

Глава 9

Финансово управление

Член 9.1

Общи правила за плащанията

1. Плащанията към програми се извършват, когато са изпълнени всички съответни условия за плащания, предвидени в програмното споразумение и този Регламент. Извънредни авансови плащания по отношение на разходи, свързани с подготовката на програми, могат да се одобряват от Комитета на финансовия механизъм, в съответствие с параграф 8 от член 8.10.

2. Плащанията към програми са под формата на авансови плащания, междинни плащания и плащания на окончателния остатък. Без с това да се засяга параграф 3, те се извършват към посочената сметка на държавата бенефициер. При условията на разпоредби в противния смисъл в националното право, държавата бенефициер гарантира предоставянето на плащания, получени от Комитета на финансовия механизъм, на Програмния оператор в срок от 15 работни от

получаването на плащането.

3. Комитетът на финансовия механизъм и Националното координационно звено могат да се съгласят да прехвърлят плащания директно от Комитета на финансовия механизъм по посочената сметка на Програмния оператор.

4. Комитетът на финансовия механизъм може да задържи до 10% от разпределението от разхода за управление към програмата. Задържаната сума не се плаща докато Комитетът на финансовия механизъм не одобри заключителния доклад за програмата.

5. Плащанията по програми се изчисляват, като се използва ставката за съвместно финансиране, предвидена в програмното споразумение. Прилага се принципът на съразмерно финансиране, което означава, че плащанията по програмния грант от Комитета на финансовия механизъм се съчетават в срок от един месец чрез плащане от субекта или субектите, отговорни за предоставяне на съвместното финансиране.

6. В случай на несъответствия в плащанията, които се дължат на грешки при закръгляване и които заедно не надвишават 50 евро, съответните суми се вземат предвид при изчислението на окончателния остатък по член 9.4.1.

7. Плащанията на проектния грант към Организаторите на проекти могат да са под формата на авансови плащания, междинни плащания и плащания на окончателния остатък. Нивото на авансовите плащания и механизмът за прихващането им се предвиждат в програмното споразумение.

Член 9.2

Авансови плащания

Авансовите плащания са част от програмния грант, необходима за покриване на неговия дял от обосноващите прогнозни програмни разходи докато първото междинно плащане по параграф 1 от член 9.3 стане дължимо. Максималното авансово плащане се залага в програмното споразумение. Авансовото плащане се извършва, когато са изпълнени съответните условия в програмното споразумение и този Регламент.

Член 9.3

Междинни плащания

1. Отчетните периоди през всяка календарна година са, както следва:

(а) 1 януари – 30 юни за действително извършения разход и 1 ноември – 30 април за предложения разход;

(б) 1 юли – 31 декември за действително извършения разход и 1 май – 31 октомври за предложения разход.

2. Междинните плащания се извършват въз основа на междинен финансов доклад, представен от Програмния оператор във формат, предоставен от Комитета на финансовия механизъм, удостоверява от Сертифициращия орган в съответствие с член 5.4, и одобрен от Комитета на финансовия механизъм.

3. Без с това да се засяга параграф 10 и при спазване на бюджетните разпределения на Държавите донори, междинните плащания от Комитета на финансовия механизъм се извършват до следните дати на плащане: 15 април и 15 октомври. Ако дата на плащане се пада в почивни дни или на официален празник в ЕАСТ, плащането се извършва на следващия работен ден в ЕАСТ.

4. Междинните финансови отчети се получават от Комитета на финансовия механизъм по следния график:

- (а) на или преди 15 март за плащания, дължими до 15 април;
 - (б) на или преди 15 септември за плащания, дължими до 15 октомври.
5. Плащане, базирано на междинен финансов отчет, получен след датата на падежа му, но на или преди следващия падеж, посочен в параграф 4, се дължи както ако отчетът е бил получен на следващия му падеж. Ако междинен финансов отчет не е бил получен в срок от дванадесет месеца от края на отчетния период, през който е извършен разходът от Програмния оператор, разходът за този период се обявява за недопустим и се отменя.
6. Междинните финансови отчети включват:
- (а) справка за действително извършения разход през отчетния период, предхождащ датата на плащане; и
 - (б) справка за предложен разход за отчетния период, непосредствено следващ датата на плащане.
 - (в) информация за напредъка в постигането на резултатите и постиженията, в зависимост от случая.
7. Действително извършеният разход за последния отчетен период се отчита в заключителния доклад за програмата.
8. Когато бъде предоставен междинният финансов отчет, Комитетът на финансовия механизъм проверява дали той е в правилната форма и дали са изпълнени условията за плащане. Ако тази проверка е с положителен резултат, междинните плащания се прехвърлят не по-късно от датите на плащане по параграф 3.
9. Междинните плащания принципно се състоят от предложения разход за съответния отчетен период, намален с очаквания паричен остатък при започването на този период за предложения разход. Комитетът на финансовия механизъм може измени размера на междинното плащане, ако предложените разходи се считат за неоснователни. Комитетът на финансовия механизъм незабавно предоставя на Националното координационно звено, Сертифициращия орган и Програмния оператор обосновка на изменението.
10. Ако резултатът от проверката по параграф 8 е отрицателен, Комитетът на финансовия механизъм, Националното координационно звено и Програмният оператор в тясно сътрудничество отстраняват недостатъците. Комитетът на финансовия механизъм може да задържи временно междинни плащания докато тези недостатъци бъдат отстранени. Когато Комитетът на финансовия механизъм, след получаване на цялата необходима информация, е достигнал до положителен резултат от проверката на междинния финансов отчет, той освобождава дължимото плащане на първата възможна дата за плащане или когато смете за необходимо след тази проверка, освен ако Комитетът на финансовия механизъм реши да използва правните средства за защита, предвидени в Глава 13.

Член 9.4

Плащане на окончателния остатък

1. Окончателният остатък е:
- (а) общият отчетен допустим разход на програмата, като взема предвид които и да е предходни изплащания и сумите, по параграф 6 на член 9.1,
 - (б) намалени със следните суми:
 - (i) общите авансови и междинни плащания по програмата от Комитета на финансовия механизъм;
 - (ii) което и да е съфинансиране от източници, различни от Финансовия механизъм на ЕИП

2014-2021 г.;

- (iii) общата лихва, начислена до датата на заключителният доклад за програмата; и
- (iv) които и да е средства, възстановени от Организатори на проекти на Програмния оператор, които не са платени на други проекти или възстановени на Комитета на финансовия механизъм.

2. Делът на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. от окончателния остатък е окончателният баланс по параграф 1, умножен по размера на програмния грант.

3. Окончателният остатък се изчислява и отчита във финансовия анекс към заключителния доклад за програмата в съответствие с насоките, приети от Комитета на финансовия механизъм).

4. Който и да е окончателен остатък, дължим на Програмния оператор, се прехвърля от Комитета на финансовия механизъм не по-късно от един месец след одобрението от КФМ на заключителният доклад за програмата.

5. Който и да е окончателен остатък, дължим на Комитета на финансовия механизъм, се възстановява на Комитета на финансовия механизъм в рамките на същия срок. Всяка лихва, начислена върху банковата сметка на Програмния оператор между датата на заключителния доклад за програмата и датата на възстановяване, се включва във възстановяването.

Член 9.5

Прогноза за очакваните заявления за плащания

Най-късно до 20 февруари, 20 април, 20 септември и 20 ноември всяка година, Сертифициращият орган изпраща на Комитета на финансовия механизъм, във формат, предоставен от Комитета на финансовия механизъм (Анекс 8), обоснована прогноза за очакваните заявления за плащания от държавата бенефициер.

Член 9.6

Използване на еврото

1. Сумите, посочени в програми, междинни финансови отчети, годишни доклади за програмата и заключителни доклади за програмата, са в евро. Програмните грантове и плащания от Комитета на финансовия механизъм към субекти в държавата бенефициер, се деноминират и извършват в евро. Сумите се закръглят до най-близкото евро.

2. Програмните оператори в държавите бенефициери, които не са приели еврото като тяхната валута на датата на заявление за плащане, конвертират в евро сумите на разхода, извършен в тяхната национална валута. Тази сума се конвертира в евро, като се използва месечният счетоводен обменен курс на Европейската комисия през месеца, в който разходът е регистриран в отчетите на Програмния оператор на съответната програма.

3. Когато еврото стане валутата на държавата бенефициер, процедурата по конвертиране, посочена в параграф 2, продължава да се прилага спрямо всички разходи, отбелязани в сметките от Програмния оператор преди тази дата.

4. Независимо от валутата, която се използва от държавата бенефициер за изпълнение на програмите и проектите, включително валутата на договора по проекта, нито държавите донори, нито Комитетът на финансовия механизъм отговарят за загуби, произтичащи от колебания в обменните курсове.

Член 9.7

Лихва

1. Всяка лихва, генерирана върху следните банкови сметки, се счита за ресурс за Комитета на финансовия механизъм:
 - (а) сметки, държани в държавата бенефициер, в които се водят средства от Комитета на финансовия механизъм, докато бъдат прехвърлени на Програмните оператори; и
 - (б) сметки, създадени от Програмния оператор съгласно параграф 1, буква м) от член 5.6 за средства, предназначени за предоставяне на повторни субсидии.
2. Сертифициращият орган обявява ежегодно, като част от междинния финансов отчет по член 9.3.1, буква б), пред Комитета на финансовия механизъм, всяка лихва, начислена върху сметките по буква б) от параграф 1. В случай на техническа помощ, Сертифициращият орган обявява ежегодно пред Комитета на финансовия механизъм, като част от междинния финансов отчет по член 9.3.1, буква б), и всяка лихва, начислена върху сметките по буква а) от параграф 1. Сертифициращият орган проверява дали е вярна обявената лихва. Начислена лихва се взема предвид за изчислението на окончателния остатък по член 9.4.1.
3. Държавите бенефициери, които не са приели еврото като своя валута и използват сметки в национална валута, конвертират начислената лихва в евро, като използват средноаритметичната стойност на месечните счетоводни обменни курсове на Европейската комисия.

Член 9.8

Прозрачност и наличност на документи

1. Държавата бенефициер осигурява одитна следа за финансовите приноси от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., която позволява:
 - (а) равняване на разхода, удостоверен от Сертифициращия орган, в междинните финансови отчети и заключителния доклад за програмата и оригиналните подкрепящи документи, държани на различните административни нива и/или от Програмния оператор, Организатора на проекта и неговите партньори; и
 - (б) проверка на разпределението и прехвърляне на разполагаемите финансови приноси по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и национални финансови приноси.
2. Държавата бенефициер гарантира, че всички подкрепящи документи по отношение на разходите и одитите по съответната програма, се водят или под формата на оригинали или във версии, които са заверени като съответстващи на оригиналите на общоприети носители на данни.
3. Документите са на разположение на Комитета на финансовия механизъм и Борда на одиторите на ЕАСТ за период от поне три години след одобрението от Комитета на финансовия механизъм на заключителния доклад за програмата.

Глава 10

Оценки

Член 10.1

Отговорности на държавите бенефициери

1. Държавата бенефициер извършва оценки на всички програми. Тя представя своя план за оценка в първия Стратегически доклад.
2. Държавите бенефициери осигуряват необходимите ресурси за извършване на оценките, както и наличност на всички процедури за създаване и събиране на необходимите данни.
3. Оценката се извършва от експерти или институции, независими от Националното координационно звено, Сертифициращия орган и Програмния оператор в съответствие с насоките, приети от Комитета на финансовия механизъм.

4. Оценъчният доклад се изготвя в съответствие с насоките, издадени от Комитета на финансовия механизъм. Публикуват се окончателният доклад и обобщение за обществеността.

Член 10.2

Роля на Комитета на финансовия механизъм

1. Комитетът на финансовия механизъм може да извършва оценки, свързани с общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., цели на програмните области или оценки на цялостния принос на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. за отделна държава бенефициер.
2. Комитетът на финансовия механизъм може, в консултации с въпросната държавата бенефициер, да извършва оценки на текущи или завършени програми, за да оцени действителните и/или очаквани ефекти на ниво резултати, в съответствие с насоките, приети от Комитета на финансовия механизъм.
3. Оценъчният доклад се изготвя в съответствие с насоките, издадени от Комитета на финансовия механизъм. Публикуват се окончателният доклад и обобщение за обществеността.

Глава 11

Външно наблюдение и одити

Член 11.1

Външно наблюдение

Без с това да се засяга наблюдението, извършвано от Националното координационно звено или Програмният оператор, Комитетът на финансовия механизъм може да избере програми за външно наблюдение. Комитетът на финансовия механизъм информира Националното координационно звено и Програмният оператор за всяко планирано наблюдение две седмици по-рано.

Член 11.2

Борд на одиторите на ЕАСТ

1. Бордът на одиторите на ЕАСТ може да провежда одити на всички програми и проекти, финансирани от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., както и управлението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в държавата бенефициер. При поискване, представителите на държавите бенефициери придружават одиторите и им предоставят цялата необходима помощ.
2. Преди извършването на одит Бордът на одиторите на ЕАСТ, освен в спешни случаи, отправя двуседмично уведомление до Комитета на финансовия механизъм и съответното Национално координационно звено.

Член 11.3

Одити и проверки на място, организирани от Комитета на финансовия механизъм

1. Без с това да се засягат одитите, извършвани от Одитния орган, Комитетът на финансовия механизъм може да организира одити и проверки на място по програми и проекти, и да проверява ефективното функциониране на системите за управление и контрол в държавата бенефициер. При поискване, представители на Националното координационно звено придружават упълномощените представители на Комитета на финансовия механизъм и им предоставят цялата необходима помощ.

2. Освен в спешни случаи, Комитетът на финансовия механизъм отправя двуседмично уведомление до Националното координационно звено и съответния Програмен оператор преди извършването на одит или проверка на място.

3. На Националното координационно звено и Програмния оператор се дава възможност да направят коментари по одитния доклад преди той да бъде завършен.

Член 11.4 **Достъп**

Лицата, които осъществяват одити или проверки на място съобразно тази Глава, получават, при поискване, своевременно, пълен и безпрепятствен достъп до цялата информация, документи, лица, места и съоръжения, публични или частни, които имат отношение към одита или проверката. Този достъп се подчинява на приложимите ограничения по националното законодателство на държавата бенефициер. Одиторите се ползват със същите права като тези, предоставени на еквивалентните органи на самата държава бенефициер.

Глава 12 **Нередности**

Член 12.1 Отговорности, **свързани с нередностите**

1. Държавата бенефициер и Програмният оператор полагат всички възможни усилия да предотвратят, установят и сведат до нула ефектите от всякакви случаи на нередности. По подобен начин, всякакви подозирани и действителни случаи на нередности се разследват своевременно и ефективно, и се отстраняват надлежно, включително се правят финансови корекции, които може да са необходими.

2. Ненадлежно платени суми се възстановяват в съответствие с програмните споразумения и този Регламент.

Член 12.2 **Определение на нередностите**

Нередовност означава всякакво нарушение на:

- (а) правната рамка на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., посочена в член 1.5;
- (б) всякакви разпоредби на правото на Европейския съюз; или
- (в) всякакви разпоредби на националното право на държавата бенефициер,

които засягат който и да е етап от изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в държавата бенефициер, в частност, но не само изпълнението и/или бюджета на която и да е програма, проект или други дейности, финансирани от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Член 12.3 **Институции, които отговарят за докладването**

1. Органът по нередностите се определя и договаря в Меморандума за разбирателство.

2. Нередностите, както и всякакви мерки, предприети от компетентните национални органи за предотвратяване, установяване, разследване или отстраняване на нередности, се докладват от Органа по нередностите на Комитета на финансовия механизъм в съответствие с този Регламент

и във формат, предвиден от Комитета на финансовия механизъм (Анекс 9).

3. Програмният оператор докладва на Органа по нередностите за всички нередности, тяхното разследване и предприетите мерки за отстраняването им. Програмният оператор осъществява тясно сътрудничество с Органа по нередностите, за да осигури бързо, точно и пълно докладване на нередностите на Комитета на финансовия механизъм.

Член 12.4 **Регистър на нередностите**

Органът по нередностите поддържа регистър на всички нередности и при поискване от Комитета на финансовия механизъм предоставя информация за нередностите в срок от един месец.

Член 12.5 **Докладване на нередности**

1. Органът по нередностите незабавно докладва на Комитета на финансовия механизъм всички подозирани и действителни случаи на нередности, когато е налице някое от следните хипотези:

- (а) те включват твърдения за действие или бездействие, което съставлява престъпление по националното законодателство на държавата бенефициер, като корупция, измама, подкуп или присвояване;
- (б) те посочват наличието на сериозен случай на неправилно управление, което засяга използването на финансовия принос на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.; или
- (в) те представляват непосредствена опасност за успешното завършване на проекта, поради размерите им спрямо общите разходи по проекта, тежестта им или друга причина.

2. За нередности, различни от посочените в параграфи 1 и 3, Органът по нередностите представя, в рамките на два месеца от края на всяко тримесечие, на Комитета на финансовия механизъм доклад, който описва всякакви подозирани или действителни случаи на нередности, открити през това тримесечие. В случай че няма нередности за докладване по време на тримесечието, Органът по нередностите информира Комитета на финансовия механизъм за този факт.

3. Освен ако не е поискано от Комитета на финансовия механизъм, следните случаи на нередности по проекти не е необходимо да бъдат докладвани:

- (а) случаи, когато нередовността се състои само в неизпълнението на проект, изцяло или отчасти, поради несъстоятелност на Организатора на проекта;
- (б) случаи, които са установени и коригирани от Програмния оператор, Националното координационно звено или Сертифициращ орган в хода на проверката на декларираните разходи;
- (в) случаи, свързани със сума под 2 000 евро от приноса от Финансовия механизъм на ЕИП и Норвежкия финансов механизъм. В случай на нередности, свързани с неспазване на правила за обществените поръчки, тази сума се отнася за цялата стойност на договора, засегнат от нередността.

4. Параграф 3 се отнася, *съответно (mutatis mutandis)*, към дейности, финансирани от фонда за двустранните отношения.

5. Параграф 3 не се отнася за нередности, които се докладват незабавно съгласно параграф 1, или нередности, предшестващи несъстоятелност.

Член 12.6

Докладване на напредъка относно вече докладвани нередности

1. Заедно с всеки доклад за нови нередности, посочени в параграф 2 на член 12.5, Органът по нередностите докладва на Комитета на финансовия механизъм за постигнатия напредък при разследването и отстраняването на предишните докладвани нередности.
2. В случай, че няма напредък за отчитане по този член, Органът по нередностите информира Комитета на финансовия механизъм за този факт в срока, посочен в параграф 2 от член 12.5.

Член 12.7

Механизъм за оплаквания

1. Държавата бенефициер създава механизъм за оплаквания, който да може ефективно да обработва и да взема решения по оплаквания за подозирано неспазване на принципите на добро управление във връзка с изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в съответната държава бенефициер. При поискване от Комитета на финансовия механизъм, държавата бенефициер проверява оплакванията, получени, от Комитета на финансовия механизъм. При поискване, държавата бенефициер информира Комитета на финансовия механизъм за резултатите от тези проверки.
2. Информацията за това как се подава оплакване се поставя по видим начин на уебсайта на Националното координационно звено, посочен в параграф 2, буква в) от член 3.2.
3. Държавата бенефициер незабавно докладва на Комитета на финансовия механизъм за всякакви оплаквания, свързани с подозирани нередности, посочени в параграф 1 от член 12.5. Оплаквания, които включват подозрение за други нередности, се съобщават на Комитета на финансовия механизъм в докладите, посочени в параграф 2 от член 12.5 и член 12.6. Комитетът на финансовия механизъм, когато е относимо, получава консултация за подходящия отговор.

Глава 13

Спиране на плащания, финансови корекции и възстановяване

Член 13.1

Спиране на плащания

1. Комитетът на финансовия механизъм може да реши да спре плащания, при наличие на едно или повече от следните обстоятелства:
 - (а) условията за плащания в съответствие с Глава 9 не са изпълнени;
 - (б) достоверна информация посочва, че напредъкът по програмата не е в съответствие с програмното споразумение;
 - (в) не са предоставени доклади, посочени в член 6.11 и Глава 12 или каквато и да е друга поискана информация, или тези доклади включват непълна информация;
 - (г) достъпът, изискван по Глава 11 и програмното споразумение, е ограничен;
 - (д) финансовото управление на програмата не е било в съответствие с общоприетите счетоводни принципи;
 - (е) Комитетът на финансовия механизъм разбере за подозирани или действителни случаи на нередности, или такива случаи не са били докладвани, разследвани или отстранени по подходящ начин;
 - (ж) счита се, че изпълнението на програмата е в нарушение на националното право или правото на Европейския съюз;
 - (з) настъпи фундаментална промяна в обстоятелства и посочените обстоятелства съставляват

съществена основа за финансовия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. към програмата;

- (и) Комитетът на финансовия механизъм научи за неправилно представяне на факти в каквато и да е информация, дадена от или от името на Националното координационно звено, Сертифициращия орган или Програмният оператор, което засяга, пряко или непряко, изпълнението на програмното споразумение;
- (й) открита е процедурата по член 13.4; или
- (к) някое друго задължение, уговорено в програмното споразумение или този Регламент, не е спазено от Националното координационно звено, Сертифициращия орган или Програмния оператор.

2. Комитетът на финансовия механизъм може да реши да спре плащания по програма, ако някое от условията в букви б), г), д), е) или ж) от параграф 1 е приложимо съответно (*mutatis mutandis*) за който и да е от проектите по тази програма и Програмният оператор не е предприел подходящите и необходими мерки да разследва, и когато е подходящо, да отстрани тези недостатъци, или да предотврати загуба на средства. Спирането поради недостатъци в проекти следва да е пропорционално на обхвата и степента на нарушението.

3. Освен при изключителни случаи, Националното координационно звено и Програмният оператор следва да получат възможност да дадат становищата си преди Комитетът на финансовия механизъм да вземе решение за спиране на плащания. Решението за спиране на плащания следва да бъде обосновано и да влезе в сила незабавно. Националното координационно звено и Програмният оператор се уведомяват не по-късно от седем работни дни от датата на решението.

4. Националното координационно звено и/или Програмният оператор могат по всяко време да представят документи или други относими доказателства, и да поискат Комитетът на финансовия механизъм да преразгледа решението си за спиране на плащания.

5. Когато Комитетът на финансовия механизъм установи, че условията за спиране вече не са приложими, той следва да вземе решение за продължаване на плащанията.

Член 13.2 **Финансови корекции**

1. Комитетът на финансовия механизъм може да направи финансови корекции въз основа на критериите в член 13.3, които съставляват отмяна на целия или част от финансовия принос на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. към програмата или въпросната държава бенефициер.

2. Когато бъде направена финансова корекция по проект в съответствие с параграф 1 или член 12.1, финансовият принос не може да бъде повторно използван за този проект. Отмененият финансов принос може да бъде използван повторно по програмата за проекти, различни от проектите които са били предмет на корекцията.

3. Финансовите приноси, отменени в съответствие с параграф 1 или с член 12.1, свързани с фонда за двустранните отношения, техническа помощ или разходите за управление на програма, могат да бъдат използвани отново в рамките на същата бюджетна функция за разходи, различни от тези, които са били предмет на корекцията.

4. Когато бъде направена финансова корекция за системна нередност или нередност, свързана със системите за управление и контрол в рамките на програма, финансовият принос не може да бъде използван повторно за тази програма.

5. Финансовите приноси, които съгласно параграф 4 не могат да бъдат използвани за същата програма, се разпределят в съответствие с параграф 6 от член 6.9.

6. Финансовите приноси, които бъдат отменени и не бъдат преразпределени съгласно параграф 5 в рамките на съответния срок, се възстановяват на Комитета на финансовия механизъм. Параграф 5 от член 13.5 се прилага за забавени възстановявания.

Член 13.3 **Критерии за финансови корекции**

1. Комитетът на финансовия механизъм може да прави финансови корекции съгласно член 13.2, ако са налице едно или повече от следните обстоятелства:
 - (а) съществува сериозен недостатък в системите за управление и контрол, създадени от държавата бенефициер за Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., който поставя в риск финансовия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.;
 - (б) възникнало е сериозно нарушение на програмното споразумение;
 - (в) съществува сериозен недостатък в системите за управление и контрол на програмата, който поставя в риск финансовия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.;
 - (г) разходите, отчетени в заверен междинен финансов отчет или в окончателния програмен доклад, са неправилни и не са били коригирани от Националното координационно звено или Програмния оператор преди изпращането на уведомлението съгласно параграф 1 от член 13.4; или
 - (д) Националното координационно звено и/или Програмният оператор не са спазили задължението си да разследват и/или да отстранят по подходящ начин нередностите по член 12.1 преди изпращането на уведомлението съгласно параграф 1 от член 13.4.
2. Комитетът на финансовия механизъм основава финансовите си корекции на индивидуални случаи на установени нередности, като взема предвид системното естество на нередността, за да определи дали да бъде приложена корекция с твърда ставка или екстраполирана корекция, или дали коригираната сума може да бъде основана на действителна сума, установена като неправилна.
3. При преценката на сумата на корекцията, Комитетът на финансовия механизъм, взема предвид естеството и тежестта на нередността и степента и финансовите последици на установените недостатъци.

Член 13.4 **Процедура**

1. Преди вземането на решението, посочено в параграф 1 от член 13.2, Комитетът на финансовия механизъм уведомява Националното координационно звено за намерението си да вземе такова решение. Уведомлението посочва причините за решението и съответните суми. Националното координационно звено може до два месеца от изпращането на уведомлението да предостави коментари, имащи отношение към планираното решение.
2. Когато Комитетът на финансовия механизъм предложи финансова корекция въз основа на екстраполиране или при твърда ставка, на Националното координационно звено следва да бъде дадена възможност да покаже, чрез проверка на документацията по случая, че действителната степен на нередност е била по-малка от оценката на Комитета на финансовия механизъм. В съгласие с Комитета на финансовия механизъм, Националното координационно звено може да ограничи обхвата на тази проверка до подходяща част или извадка от документацията по случая. Освен в надлежно обосновани случаи, времето, позволено за такава проверка, не следва да надвишава допълнителен период от два месеца след двумесечния период, посочен в параграф 1.
3. Комитетът на финансовия механизъм взема предвид всякакви доказателства, предоставени от

Националното координационно звено в рамките на сроковете, посочени в параграфи 1 и 2. Във всеки момент преди решението по финансовите корекции, Националното координационно звено и Комитетът на финансовия механизъм могат да влязат в диалог с оглед осигуряване на това решението да бъде основано на точни и верни факти.

4. Националното координационно звено се уведомява за решението, посочено в параграф 1 от член 13.2 не по-късно от седем работни дни от датата на решението. Уведомлението посочва причините за решението.

Член 13.5 **Възстановяване**

1. Държавата бенефициер възстановява поисканата сума на Комитета на финансовия механизъм в рамките на три месеца от решението, посочено в член 13.2.

2. Възстановяването от държавата бенефициер към Комитета на финансовия механизъм не зависи от възстановяването от Програмния оператор или Организатора на проекта.

3. Комитетът на финансовия механизъм може да се откаже от всяка претенция, свързана с възстановяване от държавата бенефициер на средства, загубени поради нередности по проект, ако Националното координационно звено покаже, че загубата и обстоятелствата, свързани с нея, не се дължат на небрежно изпълнение или неизпълнение на задълженията на институциите, посочени в параграф 1 от член 5.2, и на задълженията на Програмния оператор, и Националното координационно звено и Програмният оператор са взели всички разумни мерки да търсят възстановяване на тези средства.

4. Ако Програмният оператор е частно лице и Националното координационно звено покаже, че е взело и взема подходящи мерки за възстановяване на средствата от Програмния оператор, Комитетът на финансовия механизъм може да реши да даде на държавата бенефициер до една година да възстанови поисканите средства. В такъв случай, Комитетът на финансовия механизъм може също да реши да допринесе с до 50% от разумните правни разходи, свързани с възстановяването на средства от Програмния оператор. За целта на този параграф, един Програмен оператор се счита за частно лице, когато по-малко от мнозинството от гласовете на заседанията на управителния му съвет са контролирани от публични институции, като държавни органи, държавни агенции или дружества, изцяло притежавани от такива органи или агенции.

5. Всяко забавяне във възстановяването води до възникване на лихва за забавено плащане, която започва да се начислява от деня на падежа до датата на действителното плащане. Размерът на тази лихва е един и половина процентни пункта над размера, прилаган от Европейската централна банка в основните ѝ операции по рефинансиране на първия работен ден от месеца, в който се пада падежът.

Член 13.6 **Общо спиране на плащания към държава бенефициер**

1. Комитетът на финансовия механизъм може, след консултации с Националното координационно звено с оглед постигането на решение, да спре всички плащания към държавата бенефициер, ако:

- (а) информация или документи, получени от или предоставени на Комитета на финансовия механизъм, посочват присъствието на системни или широко разпространени недостатъци в управлението на финансовия принос от Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 в държавата бенефициер; или
- (б) искане за възстановяване, свързано с какъвто и да е вид помощ в държавата бенефициер, финансирана от Финансовия инструмент на ЕИП 1999-2003 г., Финансовия механизъм на

ЕИП или Норвежкия финансов механизъм 2004-2009 г., Финансовия механизъм на ЕИП или Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г. или Финансовия механизъм на ЕИП или Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г., не е било изпълнено от държавата бенефициер.

2. Процедурите, посочени в параграфи 1, 3 и 4 от член 13.4 се прилагат съответно (*mutatis mutandis*) към спирането на плащания по този член.

Глава 14 **Заклучителни разпоредби**

Член 14.1 **Език**

1. Всички съобщения между Комитета на финансовия механизъм и държавата бенефициер са на английски език.
2. Оригиналните документи (на езици, различни от английски език), изпратени до Комитета на финансовия механизъм, следва да бъдат придружени от преводи на английски език. Държавата бенефициер носи пълна отговорност за точността на превода.

Член 14.2 **Отговорност**

1. Отговорността на държавите донори по отношение на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. е ограничена до предоставяне на финансов принос в съответствие с приложимите програмни споразумения.
2. Държавите донори, Комитетът на финансовия механизъм или Европейската асоциация за свободна търговия, включително Офисът на Финансовия механизъм, няма да носят или поемат отговорност към държавата бенефициер, Програмните оператори, Организаторите на проекти, други получатели на грантове, или каквито и да е трети лица.

Член 14.3 **Приложимо право и юрисдикция**

1. Законите на Кралство Норвегия се прилагат спрямо сътрудничеството между Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. и държавите бенефициери, както и тълкуванието на програмното споразумение и този Регламент.
2. Комитетът на финансовия механизъм и Националното координационно звено се отказват от правата си да завеждат иск, свързан с програмното споразумение пред който и да е национален или международен съд, и се съгласяват да разрешат този спор по приятелски начин.
3. Ако дадено искане за възстановяване до Комитета на финансовия механизъм не бъде изпълнено от Координационното звено, или възникне спор, свързан с искането за възстановяване, който не може да бъде разрешен в съответствие с параграф 2, Страните могат да отнесат спора пред Окръжния съд на Осло (OsloTingrett).
4. Комитетът на финансовия механизъм може да претендира изпълнението на решение или съдебно разпореждане, получено в съответствие с параграф 3, в който и да е съд или подходящ орган в рамките на територията на държавата бенефициер или в рамките на друга страна, където държавата бенефициер има активи.
5. Държавата бенефициер възлага на нейното Национално координационно звено правомощията да получава процесуални документи от нейно име.

Член 14.4 **Изменения**

1. Този Регламент може да бъде изменен с решение на Комитета на финансовия механизъм, което подлежи на допълнително потвърждение от Постоянния комитет на държавите от ЕАСТ.
2. Анексите към този Регламент могат да бъдат изменени с решение на Комитета на финансовия механизъм.
3. Комитетът на финансовия механизъм може да приеме допълнителни насоки, каквито е необходимо, след консултации с държавите бенефициери.
4. Всяко съществено изменение в документите, посочени в параграфи 1–3, подлежи на предварително консултиране с държавите бенефициери. Комитетът на финансовия механизъм информира Националните координационни звена във възможно най-кратък срок за всякакви промени, направени в тези документи.

Член 14.5 **Отказ**

1. Комитетът на финансовия механизъм може в специфични случаи и в отговор на изключителни обстоятелства да се откаже от прилагането на определени разпоредби от този Регламент, неговите анекси или каквито и да е насоки, приети от Комитета на финансовия механизъм, когато това е необходимо за постигането на резултатите на Финансовия механизъм и/или определена Програма. Не може да се извършва отказ по отношение на срока, посочен в параграф 3 от член 8.13.
2. Преди вземането на решение за прилагане на отказ, Комитетът на финансовия механизъм проверява дали изменение на въпросната разпоредба би било по-подходящо.

Член 14.6 **Влизане в сила**

Този Регламент влиза в сила в деня след потвърждаването му от Постоянния комитет на държавите от ЕАСТ.

Регламент за изпълнението на
Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП)
2014-2021 г.